

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.

Imenitni: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, nad to višino vsi oglasi 1 m/m x 54 m/m 1 K 50 v. Uradni razglašni in poslani ter notice isti prostor po 2 K, ženitne ponudbe in poroka pavilno 80 K. — Pri naročilih nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znanstveni odgovor.

Upravišče „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritična. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—		20—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačila. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo osirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Bepise sprejema se podpisano in zneseno frankovano. Retropisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono. Poština plačana v gotovini.

Inž. S. Ferjančič:

Jezikovno vprašanje na ljubljanski univerzi.

Menim, da je že čas, da se začne potom nepolitične debate diskutirati smerin način rešitve jezikovnega vprašanja v Jugoslaviji. Nepolitične, pravim, ker iz izvršene ureditve tega vprašanja bo postal, kakor pri nas vedno — politikum.

Prevažno nalogo pri rešitvi tega vprašanja ima ljubljanska univerza kot kulturni center Slovenije in Slovencev. Kakšno naj bo v bodočnosti razmerje med slovensko, hrvaško in srbsko kulturo, med slovenskim in srbohrvaškim jezikom? O tem obstaja med Slovenci tri mnenja.

Ena struja hoče, naj obdrže Slovenci svojo jezikovno in kulturno samostojnost, naj goje na večne čase svoj slovenski jezik in vso svojo kulturo, humanistično in realno, v slovenskem jeziku. Po tej rešitvi bi torej na primer ljubljanska univerza ostala vedno izključno slovenska. Druga struja stremi za tem, da bi se Slovenci, Hrvatje in Srbi stopili v en enoten jugoslovanski narod z enim jezikom, ki bi ne bil ne slovenski, ne srbohrvaški, temveč bi se potom evolucije razvil iz obeh jezikov. Ta narod naj bi gojil enotno kulturo in naj bi se čutil kot popolna enota; da je njegov pripadnik Slovenec, Hrvat ali Srbin, to bi bilo prav tako irelevantno, kakor je dandanes malopomembno, da je Italijan Lombard, Toskanec ali Sicilec, Nemec Prus, Saks ali Bavarec. Po tej rešitvi naj bi bili na ljubljanski univerzi slovenščina in srbohrvaščina enakopravni, predavanja itd. bi se vršila v obeh jezikih, s čimer bi se zelo pospešilo posiljenje obeh jezikov, najprej pri znanstvenih izrazih (v terminologiji), potem v vedno vsakdannejših, dokler bi končno oboja jezika ne postala enaka ali skoroda enaka — pravopis bi bil že postranska stvar. Seveda bi se tudi potem ljubljanska univerza zanimala predvsem za svoj okoliš, t. j. za Slovenijo in Slovence.

Tretja struja pa hoče Slovence posrbohrvačiti, da bi se potom uvedle srbohrvaščine v vse urade, spravi slovenščina iz ust meščanskega prebivalstva in potisnila na nivoju v pisavi nerabljenega dialekta ter bi vsled tega okorela in prišla popolnoma iz rabe, kakor se je to zgodilo n. pr. s provenčalsčino. Po tej rešitvi naj bi torej ljubljanska univerza delovala v srbohrvaškem jeziku.

Za prvo rešitev so slovenski konservativci in starejša slovenska inteligenca; za drugo — slovenski naprednjaki in mlajša slovenska inteligenca; za tretjo mnogi Srbi in Hrvatje. Izmed Slovencev pa najekstremnejši, predvsem najmlajši, dijaki in drugi.

Prva rešitev je jako udobna za naše vodilne kroge, ki bi lahko vozila v svojem starem privlačen tiru dalje; a zoper njo sta dva težka pomisleka. Prvič je gojitev dveh jezikov v eni nacionalni državi nonsens, ki more obstojati samo kot provizorij. Umestna in potrebna je pač slovenska humanistična kultura, kakor slovenska filologija; slovenska zgodovina in slovenska umetnost; gojitev realne vede in praktičnega znanja v slovenščini je pa silna potrat energije. Realna veda in praktično znanje sta po svojem bistvu internacionalna, in kulturni narodi ju goje vsak v svojem jeziku edinele zato, ker se še niso zedinili na internacionalen dorazumevni jezik za vedo, tehniko in trgovino. Najmanjši narodi, ki goje realno vedo in praktično znanje vsak v svojem nacionalnem jeziku, so Holanci, Danci-Norvežani in Švedi, a še ti morajo vkljub svojim velikim zmoglostim in svoji visoki kulturni stopnji zelo napenjati svoj glas, da se ga čuje v zboru narodov; in tudi izmed teh malih narodov vsak prekaša Slovence po številu, njih kulturna stopnja je pa za najmanj eno desetersto potenco višja od slovenske. Jedva, jedva da morejo Čehoslovaki, Poljaki in Jugoslovenci gojiti realno kulturo vsak v svojem enem jeziku, in mi Jugoslovenci naj bi si privoščili nečuvni luksuz, da bi jo gojili kar v dveh? In še en pomislek je, političen: S poudarjanjem slovenstva podpiramo državi opasni separatizem in pa staro slovensko ozkosrčnost, da naši inteligentje ne bodo videli niti preko Kolpe in Sotle in se čutili med Hrvati in Srbi vedno — tuje.

Druga rešitev jezikovnega vprašanja je najidealnejša, a zahteva dolgotrajnega razvoja. Novi edinstveni jugoslovanski jezik bo nastal najprej kot dorazumevni, potem kot državni jezik na ta način, da se bodo vrnille slovenske besede v srbohrvaščino, katera ima zelo zdrav in čvrst ustroj ter mnogo lažje tvori sestavljence nego slovenščina. Verjeten je ta način izenačenja že zato, ker je

središče države na srbohrvaškem ozemlju, ker je Slovencev manj nego Srbohrvatov in ker je Slovenec duševno gibčnejši — že zdaj bo pri nas kmalu vsakdo znal srbohrvaško, dočim zna med Srbohrvati le redkokdo slovensko. — Novi edinstveni jugoslovanski jezik bo razpolagal z besednim zakladom vseh jugoslovanskih narečij in bo vrhu tega vsled svoje uporabe v vedi, tehniki in trgovini tvoril sestavljence mnogo lažje nego naša današnja narečja; ta »jugoslovenščina« bo torej jako bogata in izrazovita. Ker stoji dandanes slovenska realna kultura višje nego hrvaška in srbska in je vsled tega slovenščina bolj »izkultivirana« nego srbohrvaščina, zato bi primerjal ta proces s pricepjenjem slovenskega cepca na zdravo in čvrsto deblo srbohrvaščine.

Tretja struja hoče doseči pravzaprav isti cilj, ker tudi v slučaju da se nam vsili srbohrvaščina, bo ta vsprejela vase mnogo slovenskih besed in rečenic — primeri zagrebško govornico. Razloček je samo v načinu izvedbe — po drugi rešitvi razvoj, po tretji nasilje, od zgoraj ali pa od spodaj. Tretja rešitev ima to prednost, da se da izvesti hitro in brez posebnih težav. Druga rešitev se torej priporoča za dobo mirnega razvoja, tretja pa za čase prevrata, sile in stiske.

Odločiti se moramo torej za drugo ali tretjo rešitev.

Ljubljanska univerza ima nalogo, da vrši pozitivno delo, da nam proizvede toliko in toliko akademsko izobraženih ljudi in da povzdigne občeloješko kulturo — internacionalno, jugoslovensko in na humanističnem polju tudi slovensko. Realnega kulturnega dela se je storilo v slovenščini in srbohrvaščini, če merimo z internacionalnim merilom. Še tako malo, da nič ne škoduje, če poredimo sedanji nerodni stavbismostojne slovenske in samostojne srbohrvaške kulture in začnemo graditi novo, moderno jugoslovensko kulturo. Morda tisoč let ne bo več tako ugodne prilike v izvršitvi tega načrta, kot je zdaj. Če nam je usmiljeni potres podrl naše sedanje nerodne državne in kulturne zgradbe in moramo graditi od tal, potem vendar ne bomo gradili po nerodnem starem načrtu z razlogom, »ker je to že tako uveljavljeno«, ali »ker smo tega že tako navajeni«.

Uvedba srbohrvaščine kot edinega predavalnega jezika za realne stroke na ljubljanski univerzi bi zdaj, ko univerza že deluje v slovenščini, nekaj časa ovirala univerzino obratovanje. Nastopimo torej pot evolucije

in uvedimo poleg slovenskih predavanj srbohrvaška! Gospodje, ki pridejo učiti iz Zagreba in Beograda, naj se ne ukvarjajo s prevajanjem svojih predavanj v slovenščino; njihovo delovanje na ljubljanskem zavodu bo le koristilo ujednačenju terminologije. Gospodje pa, ki imajo sestavljena svoja predavanja šele v nemščini, naj jih prevedo oziroma dajo prevedi v srbohrvaščino mesto v slovenščino; vsaj ne bodo imeli še enkrat posla, če bodo premeščeni v Zagreb ali Beograd. — Pravzaprav bi se morala ta načela izvesti na vseh treh univerzah spoznamno — vendar ne vem, kako se bosta o tem izrekla starejša zavoda. Upam pa, da bo vsaj ljubljanska univerza razumela zahtevo časa.

Izenačenje jezikov se mora začeti pri znanstvenih, tehničnih in trgovskih izrazih in se bo po malem razširjalo na vedno vsakdannejše izraze; ta proces pospešimo najbolj potom medsebojnega seznanjenja. Na ta način bo nastala enotna terminologija, in naloga naših univerz je, da fiksirajo to terminologijo in pospešajo nje ujednačenje. Ravno na tem polju se zdaj v Slov. mnogo dela; priporočam vsem sestavljalcem terminologij, naj jih sestavljajo tako, da jih bodo brez blstvenih izprememb lahko prevzeli tudi Hrvatje in Srbi, ne pa rekli, da nove slovenske terminologije niso v duhu srbohrvaškega jezika — Hrvatje in Srbi so namreč na polju terminologije še večji reveži nego mi.

Če pa ujedinenje potom evolucije ne gre, potem je pa bolje, da se nam od katesibodi strani oktroira srbo - hrvaščina, nego da v pristni slovenski svojeglavosti naprej gonimo jezikovni in kulturni separatizem. Saj je bilo mnogo izmed nas že pred vojno in pred deklaracijo prepričanih, da je za Slovence še najbolje, če sprejmejo srbo-hrvaščino kot znanstveni, tehnični in trgovski jezik.

In končno še en argument. Kot realni politiki moramo računati a vsemi možnostmi: izključeno je sicer, a nemogoče ni, da nam usoda znova natvori tuji jarem, potem nam bo ljubljanska univerza najdragocnejša pridobitev naše »revolucije« in »svobode«, naš paladij, in boljše bo, če bo oznanjevala nam in svetu, da smo Jugoslovenci, ponosni Jugoslovenci, ki znamo držati glavo pokonci kot pa da bi govorila le, da so tukaj ponižni Slovenci, tisti Slovenci katerih zgodovina pod Avstrijo je tako sramotna, da bi se v njih gub pač najbolje podal — pasji bič!

Promet in trgovina Trsta.

Sredi minulega meseca je izšla statistika prometa in trgovine tržaške luke v preteklem letu. V tem prvem letu odrešenja se je razpršil v iluzije velik del onih nad, ki so jih Italijani stavili v Trst, ko so z veliko reklamo zvalili tja vse trgovstvo Italije. Sicer ne moremo smatrati lanske leto za popolnoma merodajno za razvoj Trsta, ker je v tej statistiki obseženo mnogo demobilizacijskih in vojaških transportov, dalje pošiljatev antantnih živil za Čehoslovaško in Avstrijo. Za nas Slovence je ta statistika zelo zanimiva, ker je bil celo leto promet med Trstom in Slovenijo zaprt in se je otvoril na južni in državni železnici šele z novim letom. Preko Slovenije so vozili samo izjemoma antantni živilni vlaki in pozneje legionarski transporti. Za prost promet je imel Trst v minulem letu pravzaprav samo eno železniško zvezo in sicer preko Nabrežine in Vidma na Pontebio in v Beljak. Sicer je tudi iz Slovenije

odšlo izjemoma nekoliko begunskih transportov v zasedeno ozemlje in obratno, nekoliko vjetniških, lesnih in blagovnih transportov, dasi ni bilo prometne pogodbe in prometne zveze.

Statistika železniškega prometa v Trstu izkazuje sledeče rezultate:

Pripelo v Trst po železnici leta 1919. 4.172.744 q; leta 1913. 4.822.096 q; odšlo po železnici iz Trsta: leta 1919. 9.611.418 q; leta 1913. 12.093.356 q, skupen železniški promet leta 1919. 13.784.212 q in leta 1913. pa 26.975.452 q.

Vsled zaprtje naših mej in vsled tega, da so odpadle vse ugodnosti, s katerimi je bivša Avstrija umetno favorizirala Trst in pospeševala gravitacijo avstrijskih provinc v Trst, je padel kljub velikemu demobilizacijskemu prometu železniški promet proti mirovnemu pri importu na 1/2, pri eksportu na 1/3 celotno na polovico.

Dr. Ivan Tavčar:

De mortuis nil, nisi bene!

(»Dom in Svet«, — Cankarjeva številka).

V zadnji dobli je izšla Ivan Cankarjeva knjižica »Moje življenje«. Obsega nekoliko mojstrskih črtic, pri katerih se čitatelju duša razvedri in razveseli. Tukaj me vodi Ivan Cankar po pisanim vrhčih, kjer cvete vsepolno malih, pisanih cvetic, in najlepše od teh utrja in jih mi ponudi!

V takih črticah je Cankar v resnici pravi mojster. Iz neznanega stolca takorekoč nekaj posebnega, kakor bi iz umazane školjke iztisnil mal, a vendar dragocen biser.

Svojo mater — in kdo ni imel, kar nas je rodila kmečka koča, tako mater! — to svojo mater je Cankar proslavil, in človeku, ki se se je časih ogibal njegovega čizma, silno dobro de, da je nekaj materinega srca prešlo tudi v njega.

Vzemimo n. pr. »Firbec«. No, hote se mi je začelo kaliti oko, ko

sem čital to tragično pripovedko nesrečne pasje rodbince.

Res, »Moje življenje« obsega nekaj mojstrskih črtic, ki bi se dale primerjati skicam, katere so zapustili veliki slikarji Rafael, Michelangelo, Rubens in dr. Velikega pomena so take skice. Vrhunec umotvora pa niso. Ogloboko torej obžalujem, da Cankar ni imel prilike, ustvariti večjih umotvorov, ki bi bili v soglasju z njegovimi črticami. Tako pa je najboljša, kar nam je zapustil, zapustil v svojih črticah, in to se bodo čitale, ko bodo glavna njegova dela le maloštevilnim še prihajala v roke.

V ravnanosti dobi je izdalo uredništvo »Dom in Svet« posebno Cankarjevo številko.

Nerad, pa vendar odkritosrečno povem, da čitatelj, če ima kaj dobrega okusa, te številke ne bo pohvalil. Priznam, da je težavno, izdati ostalno pisatelj. Kdor pa izda zasebna pisma kakoga avtorja, ta mora biti moč finega okusa in dovolite mi ta dostavek — finega takta. Pisatelj se namreč tudi ljudje, ustvarjeni čisto tak, kot vel

drugi in podvrženi zakonom narave, kot vsi, kar nas je na zemlji. Pisatelj, če ne zabaja v kopel, postane umazan pod srajco, in tudi perilo se mu zamaže, če ga menjava le od tedna do tedna. Vendar dosedaj nisimo še nikjer čitali, da bi se take reči, in sicer neoprane, zbirale v muzeju, ki je posvečen kakemu Shakespearu ali kakemu Goetheju.

Pisma pisateljeva sodijo le tedaj v javnost, če nam kažejo, ležočega v grobu, v zlati luči in če povzročajo in pomnože ime pokojnikov. To je ena.

Mislím, da je Goethe nekeje zapisal, da velik poet more postati le oni, ki je obenem velik značaj. Če se tedaj nahajajo v ostalnih pisatelja pisma, smejo se priobčiti, če služijo v dokaz, da je bil pokojnik lepega in močnega značaja. S pismi dokazovati, da je bil pisatelj neznačaj, da je v pisanosti kakor vsak drugi izgubil zanesljivost svojih nog, da je bil hudoben, da je najboljše svojega prijatelja ogrizel in opikal — to bi moralo biti prepovedano. In sicer za vsako ceno!

V tem oziru nosi Cankarjeva številka »Dom in Svet« težko butariko pregreh, ki so komaj izvirale iz tiste navidezne temeljitosti, s katero se baha glavni urednik v svojih vrsticah, s kojimi odvarja častno številko.

Najprej je Izidor Cankar, ta zelo simpatična oseba v naši literaturi, prijavil dolgo razpravo o nekem dijaškem društvu, ki je morda interesantna, ki pa nima stalne zanimivosti, kakor je sploh nimajo prepri in preprički akademične mladine, še manj pa, če jih uprizarja srednješolska mladež. Kako se je ta mladež med sabo zmerjala, to širše javnosti gotovo nič ne briga, ali končno vzbuja vendar nekaj zanimivosti, če vidimo v muzeju pomembnega konjička, s katerim se je veliki mož, po katerem je muzej imenovan, igral v svojih otroških letih. Zato je izidil Cankarju ničesar ne očitam.

Oreh pa je delal monsignor Karel Cankar, brat pokojnega pisatelja. Umevno je, da ima in da mora imeti obilo zasebnih pism svojega brata.

Tem večja je bila monsignorova dolžnost, položaj na vse strani tanko premisliti — brez oziroma, da je duhovnik, ki ima v javnosti zastopati ljubezen — prej nego se je odločil, razobesiti po ograji častne števke različno umazano in raztrgano perilo svojega slavnega brata. Bratu človek marsikaj piše, kar meni, da to, kar je pisal, ne pride nikdar v javnost. Da pa je monsignor Cankar vse te reči brez vsake sodebe, brez vsakega okusa razobesil, to je njegova pregreha, katere mi že v imenu Ivana Cankarja ne odpuštam kmalu.

Ne ozirom se pri tem na določeno malo duhovito, skoraj bi rekel, naj večkrat otroče zabavljanje Ivana Cankarja na nasprotno slovensko stranko, ker se tako reči, posebno če objavljajo služijo v tolažbo, v božjem imenu lahko priobčijo. Dobrega okusa pa pri tem vendar ne opažam: vae, kar se je priobčilo, dokazuje, da je Ivan Cankar, vnaprejši se v politiko, igral nekoga medlega Neptunčka, vitoč svoje pasje nate vilice, o katerih je mislil, da bi si jih razdelil svojega prijatelja.

Jasneje je razvidna diferenca pri pomorskem prometu. Tu je znašal dovoz leta 1919. 13.566.568 q; leta 1913. 23.140.178 q in izvoz leta 1919. 1.223.534 q; leta 1913. 11 mil. 357.116 q; ali skupno leta 1919. 14.790.102 q; leta 1913. 34.497.294 q.

Najhuše je bila prizadeta izvozna trgovina iz Trsta, ki je padla napram mirovnemu obratu na $\frac{1}{11}$. To pa je čisto naravno, ker je industrija v Avstriji počivala vsled pomanjkanja premoga, iz Češkega ni prišel sladkor, niti špirit, niti drugi izvozni produkti, iz Slovenije ni prišel les, prehrana iz drugih normalni izvozni produkti. Bilo je neekonomično, da naša vlada ni ratificirala prometne pogodbe z Italijo, ki je bila v načrtu že koncem maja 1919. Izdelana, ker za ta način izvoz iz Slovenije ni mogel izrabiti konjunktura, pa tudi ne za izvoz pripravljenega ladijnega prostora. To je tembolj nerazumljivo, da je naša vlada držala mejo napram Italiji zaprto celo leto, ker je na drugi strani obstajala trgovska pogodba med obema državama na podlagi klavzul najbolj ugodovanih držav. Konečni efekt je bil ta, kakor vidimo, da je 1.230.000 ton ladijnega prostora ostalo neizrabljeno. Morski izvoz je sploh skoro do konca leta počival.

Pri pomorskem uvozu so dosegle združene ameriške države rekord s 5.861.000 q, ki je za 4 mil. 800.000 q preselel mirovni uvoz v Trst. Na drugem mestu stoji Anglija z 2.027.277 q, kar pomeni proti letu 1913. minus 5 $\frac{1}{2}$ milijonov q, uvoz iz Italije je na tretjem mestu s 1 milij. 887.847 q, približno toliko dosega obalni promet z Dalmacijo, Istro in Reko. Import iz Levante in iz Indije je padel napram letu 1913. na $\frac{1}{10}$. Po vsebini se promet bistveno ni močno izpremenil. Od celotnega importa odpade na:

Žita 5.223.865 q, premog 3 milij. 627.315 q, od tega skoro 2 milijona q premoga iz Anglije, 609.122 q mineralnega olja, 528.000 q suhega sadja in 411.600 q vina ter 218.320 q južnega sadja. Vsi drugi importni predmeti ne dosegaajo niti po 1000 vagonov.

Glede izvoza tržaške luka že v miru ni bila v ravnotežju z uvozom. Leta 1913. ni izvoz dosegel niti polovice uvoza. Sedaj se je to razmerje še poslabšalo. Glavni izvozni predmeti so dosegli sledeče množine:

Les 257.290 q, žita 213.996 q, premog 138.740 q, rude 80.822 q, železo 66.290 q, sladkor 49.323 q, papir 47.759 q, vino 30.694 q.

V celotnem prometu so torej prevladale v preteklem letu združene države s $\frac{3}{11}$ vsega importa, med blagom pa $\frac{9}{11}$ živil, dalje premog in mineralna olja.

Kar se tiče železniškega prometa ozadja s Trstom je dovoz v Trst iz ozemlja bivše Avstrije padel od leta 1913. z 128 milijonov q na 17 milij. q, iz bivše Ogrske od 1.096.000 q na 22.460 q, medtem ko je izvoz iz Trsta na ozemlje bivše Avstrije ostal skoro enak. Statistika izvoza iz Trsta v posamezne nove države to pot ni bila še separatno izdelana radi tehničnih ovir. Po predmetih se je uvozilo po železnici v Trst lesa

896.966 q, žita 599.967 q in izvozilo pa moke 2.776.320 q in žita 2 milij. 220.310 q ter premoga 869.098 q.

Zaporo prostega tranzita preko nas in pa zaporo prometa z Jugoslavijo so Tržačani zelo bridko občutili. Podane številke so najbolj dokumntirane gmotnih posledic in škoda, katero je zapora povzročila tržaški luki. Razen ameriške pomožne akcije in pa pozneje sibirskih legionarskih transportov ni bilo pravega življenja v pristanišču. Čehi so, kakor je bilo že svoječasno poročano, svoj aparat v Trstu zelo razvili; dobili so na razpolago velik del pristanišnih skladišč in organizirali posebno družbo za promet z Orientom, katere namen je izkoristiti ladje, ki prihajajo iz Sibirije za izvoz čeških industrijskih produktov kot protivtor v Orijent.

Zaprtilja prometa s Slovenijo je povzročila Italijanom velike skrbi za bodočnost pristanišča. Sprevideli so, da jim zveza preko Pontebe ne konvencira in da bo trgovljava nepustljivost njih aspiracij o Primorju in krivična rešitev jadranskega vprašanja najbrž izzvala trajno krizo in politične komplikacije na italijanski vzhodni meji. Napravili so zato nov poskus na mirovni konferenci, da bi dobili Bohinj, Bled, Jesenice in Podrožico in tako po karavanski - bohinjski železnici neovirano zvezo z Avstrijo. Ko jim je izpodletela tudi ta nakana, lotili so se z vso energijo problema železniške zveze od Sv. Lucije preko Predela do Trbiža. Že hočejo pritegniti Avstrijo in Češko ter del Nemčije na Trst in mu tako obnoviti deloma življenje, tudi v slučaju bojkota z naše strani.

Ni dvoma, da bo predeljska zveza imela velik in kritičen vpliv na naše železnice, zato je treba previdne prometne politike, da se naše lastno orožje ne obrne proti nam.

Se pred objavo prometne statistike sta izšla v »Timesu« v Londonu in v »Nautical Gazette« v New Yorku članka, ki opisujeta vegetiranje tržaške luke in kritične gospodarske posledice italijanske politike na Jadranu. Oba članka, ki sta se omejila skoro le na številčna dejstva, sta vzbudila v tržaških krogih neprijeten vtis. Borzna deputacija skuša pobiti to dejstvo s številkami novih tvrdk in družb v Trstu, ki so se ustanovile leta 1919. Ta čas je bilo trgovsko - sodno protokoliiranih 194 tvrdk in sicer 159 trgovskih in 35 industrijskih, dalje 6 zavarovalnih družb, 4 bančne, 2 paroplovne in 6 konzorcijev.

Edina nada, katere se krčevito držijo Tržačani, da si ohranijo vsaj lanko letni promet še v naprej, je, da ostane Trst še nadalje dovozna luka za živilne transporte. Na inicijativno »komiteja za promet v srednji Evropi«, ki ima svoj sedež na Dunaju, se je vršila v Trstu konferenca delegatov vseh interesiranih držav. Za naše gospodarske kroge bi bilo vsekakor važno, da ne izgubljajo časa in vsaj organizirajo direktno porabo dragega ladijnega prostora, brez prejšnjega za vse one momente, ki so nas dosedaj silili k neaktivnosti.

Kako je v Nemčiji?

Naše občinstvo je o sedanji razmerah v Nemčiji splošno jako slabo poučeno. Z namenom, da odpomore temu nedostatku, sem se odločil napisati naslednje vrstice in podati s njimi majhno in pregledno sliko. Splošno je pri nas razširjeno mnenje, da vladaa onkraj črno-belo-rudečih mejnikov iste neurejene razmere kot v sosednji Avstriji. To napačno mnenje temelji na slabi informaciji. Vsakdo, ki prestopi nemško mejo, se čudi že na prvi pogled krasnemu redu po železnicah in snažnosti po kolodvorih. Kljub temu, da je morala Nemčija izročiti precejšen del svojega železni-

škega materiala antantnim državam, funkcijonira ves promet skoraj kot v mirnem času pred vojno. Dočim vozi v Avstriji na mnogih važnih progah samo trilateral na teden po en osebni vlak, do na nemških železnicah na vsaki, še tako brezpomembni progi v prometu vsaj štiri vlaki na dan, v vseh važnejših smerah razentega še najmanj po dva brzovlaka. Tudi na pošti, v državnih uradih in posebno v organizaciji prehrane se je pokazalo, kako veliko prednost pomenja dobro disciplinirano in nepokupljivo, moralno močno uradništvo. Ravno prehrana bi bila brez te prednosti

nasprotnika, razdrobil pa pri tem ni ničesar, kvečjemu — vilico.

Iz cele korespondence — če se tudi ne tiče politike — jasno izhaja, da je bil Ivan Cankar v vsakem oziru še nerazvit, nepopoln in da je kot značaj taval iz ene meglenosti v drugo. Iz vsakega pisma diha nezdrava zaljubljenost v samega sebe in pretiravanje svoje lastne cene. Monsignor je pravzaprav svojega brata slekel ter ga sedaj javnosti predstavlja neoblečenega — in to je, kar iz vsega srca obžalujem radi Ivana Cankarja samega. Njegov lastni brat nam je razodel sedaj, da je bil malenkost značaj, da značaja dostikrat sploh ni imel in da je v mladem človeku vse skupaj še vrel in da se je pri tem skuhalo dosti otročjega, kar bi bili Cankarjevi čestitci lahko zamolčali in svetu prikrili.

Kakor rečeno, to je ena. Zdaj pride pa še druga in to je, kar mi je predvsem vsililo pero v roko.

Če korespondenco kakega pisatelja dajete pred javnost, nimate pravice, v tisk poslati insultov, katere je pokojnik sakrival pred tiskom.

bi. Takli insulti so vselej sirovi. In kaj drugega biti ne morejo. Te sirovosti udeležuje se sam, in tvoja krivda je dosti težja od krivde pisatelja, ki je pismo pisal v trdnem pričakovanju, da ne pride v svet.

V vsakem človeku tiči sirovost; pri enem izbruhne, če je razburjen, in vso sirovost Cankarjeve objavljen korespondence pišem na konto — razburjenosti. Vsi tisti pa — in tukaj si morata izprašati vest monsignor Cankar in župnik Finžgar —, ki tirajo take izbruhe v javnost, store to s premislekom in hladnokrvnostjo, kar je vsekakor obžalovati, ker s tem privlačijo pisatelja takorekoč iz groba ter ga coram publico prisilijo, da zabavlja, kakor navadno zabavljajo gotovi pivski krogi. Cankar in Finžgar sta storila slabo uslugo pisatelju samemu, in želeli je, da bi častna številka »Dom in Sveta« prav kmalu spadla pozabljenju že radi pokojnika voljo.

Dosedaj je veljalo po vsem svetu načelo, da je objava korespondence mrtvih absolutno prepovedana, če ne z njo želi zasesti čast in ži-

stveno priveda Nemčijo na rob propada, kajti s živili stoji tamjako slaba. Uveden je sistem sankcij, kakršen je bil tudi pri nas med vojno deloma uveden. Vnapre dobi svedo jako malo. Na osebo odpade na dan samo 250 g kruha, 100 g krompirja itd. Tudi meso, mast, sladkor, sir, pecivo (kekci), vse to je na karti. Cena tega, kar se dobi, je pa jako slaba; kilogram sladkorja stane n. pr. samo 3 marki. Dosela drugače razmere so v tem oziru v Avstriji. Tu je uradništvo popolnoma korumpirano in podkupljivo. Kot posledica se razvijalo zahotna trgovina, tihotapstvo in verižništvo, ki so rodili v mestih velikansko bedo, posebno na Dunaju. V Berlinu se sicer tudi ne živi slajšno, toda preskrbljeno je za to, da vsaj ljudje ne umirajo trumoma od lakota, kot se to godi na Dunaju.

Interesantno je, kako slabo so v Nemčiji informirani o razmerah na našem jugu. O Srbih so mnenja, da so to napoli divji ljudje, ki prebivajo v malih kočah po pragozdovih Balkana in pred katerimi ni nihče svojega življenja varen. Poznal jih samo iz vojaških poročil in člankov, ki so opisovali »die Greuelaten der Serben« (grozodejstva Srbov). Govoril sem s mnogimi ljudmi in opazil sem, da so jako slabo poučeni o naši novi državi. Zgodilo se je celo, da inteligentni ljudje, med njimi univerzitetni profesorji, niso vedeli, da sploh obstaja naša država. Če čitajo v časopisih sem pa tja kaj o jadranskem vprašanju in sporu radi Reke, se grozno hudelejo nad nenastitimi Italijani, ki jim hočejo utrgati »isto nemško ozemlje« (»stockdeutsches Gebiet«); mislijo namreč, da je ta spor med Italijo in — Avstrijo! Naravnost neverjetno sicer, toda resnica! Sploh je karakteristična lastnost Nemcev, da sicer vsak izmed njih v svojem delokrogu jako vestno izpolnjuje svojo dolžnost, o vsem drugem pa, kar presega ta njegov ozki delokrog, ne ve skoraj ničesar. Upam si trditi, da je naš povprečni človek mnogo samostojnejši, z ozirom na splošno znanje vskega obzorja in tudi inteligennejši.

Kar se tiče političnega življenja igraja največje vloge dve glavni strni. Prva je monarhistična, ki si želi vrnitev cesarja Vilhelma in »zlatih časov« militaristične diktature. Ta ima za seboj skoraj vso inteligenco in volaštvo z višim uradništvom in oficirji na čelu. Druga struja je republikanska, ki jo tvori masa proletarijata, to je delavstva in nižjega uradništva. Katera izmed njiju je močnejša, je pokazal izid nedavno preteklega militarističnega puča, ki sta ga povzročila Kapp in Lüttwitz in ki se je, kakor znano, končal z zmago republikanske struje. Zanimivo je, s kako živlostjo se je ta boj vršil. Takoj po proklamaciji protirevolucionarne vojaške vlade je stopilo delavstvo v generalno stavko, ki je bila razširjena tudi na neobhodno potrebne obrate (vodovodi, elektrarne, plinarne, dovoz živil po železnicah itd.). Stavka je bila izvrstno organizirana in izpeljana. Udeležili so se je namreč tudi delavci privatnih podjetij, natakariji itd., tako da so bile zatvorjene vse trgovine, večje restavracije in hoteli. Kakšen katastrofalni vpliv je imela ta stavka v več milijonskem mestu, kakoršno je Berlin, si ni tukaj sploh ne moremo predstavljati. Toda že s mnogo večjo živlostjo je stopilo meščanstvo v boj proti delavstvu. Organiziralo je čez noč meščansko branbo in takozvano tehnično pomoč (Technische Nothilfe). V tej branbi se je združilo vse, kar je čutilo z meščanstvom, od isčetnega dijaka pa do svivolasega stardika. Kljub vsaj resnosti trenutka je bilo smešno gledati trebušnega »Kommernzentrat«-a poleg starega profesorja, kako sta hodila s čelado na glavi, puško ob rami in ročnimi granatami za pasom, slednji tudi z dežnikom v roki, možko po berlinskih ulicah. Tehnična pomoč je zbrala vse za delo sposobne, po večini visokošolsko in srednješolsko dijaštvo, ter jih poslala v vodovode, elektrarne in plinarne, kjer so nadomestovali stavkujoče delavstvo. V dokaz za to, kako izvrstno organizirana je bila ta tehnična pomoč naj omenim, da je pričela z delom še isti dan, ko se je proglasila stavka in vzdržala obratovanje skoraj v polnem obsegu. Ko je pa hotelo vojaštvo z orožjem v roki prisiliti delavstvo, da se vrne k delu, je prišlo do jako krvavih političnih bojov med obema strankama. V teh dneh je bilo v Berlinu jako burno. V malostevlinih se otvorjenih restavracijah je bilo nabito pri vodu: »Handgranaten in der Garderobe abgeben!« (ročne granate naj se oddajo v garderobi!). Sploh je nudilo mesto v tem času jako žalosten vtis. — Kako se je stvar končala, bo pač vsakemu znano že iz časopisja: diktator Kapp je mo-

večih ali pa tudi neživečih tretjih oseb. V tem slučaju je monsignor, ne da bi migljal s trepalnic, vrget v javnost celo kopo pisem, ki obsegajo najgrše osebne napade. Prva žrtev teh napadov je naš ubogi Askorec, ki je zaslužen slovenski poet in ki nikakor ni vreden, da bi monsignor iz Sarajeva vozil kopice gnoja na njegov prezgodnji grob. Mi si Askerevega spomina ne damo onečediti ter občutimo, da je bila Ivana Cankarja sodba o tem pesniku naplunjena ostudnost, ki ni spadala v javnost.

Drug je Funtak, ki danes še živi. V slovenski literaturi se trudi noč in dan in marsikaj dobrega je vzniklo izpod njegovega pridenega peresa. Tega moža, ki živi v nekaki zagrizeni čemernosti, ker občuti, da ga javnost noče pravilno vsočevali, kakor bi odgovarjalo njegovemu trudu in njegovim dobrim spisom — tega moža postavlja častna številka »Dom in Sveta« na nekak gramotilen oder, ravnotako kakor Cankarja. No, Cankar ima dovolj humora in debelih živec, da se zaradi Cankarjevih krepkih besed, ki

ni odstopiti in stara republikanska vlada se je vrnila v Berlin.

Zanimivo je tudi, kakšno stališče se zavzema v Nemčiji proti priključitvi Avstrije; kakor znano se namreč v ravnotežju omenjeni državi ta poltret presel razlira. Dočim se Judii Nemci, posebno Bavarci za priključitev ogrevajo, se tega o Prusih ne more trdit. Poslednji se mnenja, naj se posli raje Avstrijo samo stradiče. Značilno za njihovo mnenje v tem vprašanju je dejstvo, da je skoro v vseh berlinskih kavarinah na dnevnem redu smešene Avstrije, tamošnjih razmer in celo pokojnega cesarja Franca Jožefa.

V zadnjem času, posebno v dneh protirevolucije, si je pridobil v Nemčiji mnogo novih pripadnikov tudi komunizem. Značilno za nemške komuniste je, da niso pripadniki te ideje iz tako idealnih nagibov, kot se to opaža v večini drugih držav. Imel sem priliko govoriti z nekaterimi pripadniki te skrajne levice in eden izmed njih mi je razložil svoje mnenje približno takole: »Jasno je, da mi Nemci ne moremo in tudi nočemo držati sklenjene mirovne pogodbe. Sami nismo dosti močni, da bi jo razveljavili. Zato je treba, da si poštemo zavezništvo. Ker so nam vsi ostali sosedje sovražni, nam ne preostaja ničesar drugega, kot da iščemo zavezništva Rusije. Zato je treba, da postanemo komunisti in si s tem zaguramo to zavezništvo. Le na ta način bo mogoče, da se uspešno maščujemo nad staro sovražnico Francijo.« Ta enostavna kalkulacija pripristega nemškega komuniste je jako značilna, ker nam kaže, kako globoko je vkoreninjen v tem narodu nacionalni čut. Sploh se opaža v zadnjem času velika

Politične vesti.

— Sestanek političnih društev oziroma krajevnih organizacij JDS v Ljubljani, določen na 30. aprila ob 8. uri se z ozirom na tozadevno prepoved ne bo vršil.

— Vestil o demisijski vladi. Zagreb, 29. aprila. »Novosti« poročajo iz Beograda, da se potrjujejo vesti o demisijski Protičeve vlade in o spremembi na banskem mestu v Zagrebu. Sedanja vlada samo še opravlja posle do tega časa, da se sestavi nova vlada, ali pa da se znova potrdi sedanja vlada. Protič sam je ob priliki memorandumu demokratske zajednice izustil besede: ostavka ali demisija in dal mesta vseh ministrov kroni na razpolago. Obenem s spremembo pri centralni vladi se bodo izvršile spremembe tudi pri posamnih pokrajinskih vladah.

— Vesnič ali Trifković? Beograd, 29. aprila. V politični situaciji se je zgodila mala sprememba. Poleg kandidature dr. Vesniča se imenuje tudi ime Marka Trifkovića kot aspiranta na mesto ministrskega predsednika. Zdi se, da bi nekaterim krogom mnogo bolj ugajal Trifković kot ministrski predsednik, kakor pa dr. Vesnič. Eden ali drugi bi imel nalogo sestaviti koncentracijski kabinet, katerega se Protič tako silno brani. — Slab vtis je napravil v Beogradu tudi separatistični oklic hrvatske zajednice, ki bobna v svet: Hrvatske v Hrvatsko zajednico. Temu oklicu so se odzvali na svoj način tudi Srbi, ki hočejo združiti zopet Srbe pod eno zastavo in ki jih podpira v prvi vrsti radikalna stranka, ki se je zavezala, da stopi korporativno v novo »srbsko« združenje. Takšna je enotnost sedanje vlade, pri kateri vleče vsak blok na svojo stran!

— Dr. Ribar v avdienci. Beograd, 29. aprila. Takoj po včerajšnji seji narodnega predstavništva je odšel predsednik dr. Ribar v avdienco k regentu in mu poročal o situaciji, ki je nastala vsled dopisa vlade parlamentu. Čuje se, da pače v najbližjih dnevih definitivna odločitev in da je prispela kriza do vrhunca.

— Tudi Ribarčeva grupa se bo odločila za opozicijo! Beograd, 29. aprila. Včeraj je prispel v Beograd Stojan Ribarac in se sodi, da bo njegov prihod v zvezi z definitivno odločitvijo, ki jo bo zavzel njegov

agitacija za zvezo s Rusijo in celo tudi s — Japonijo. Razentega navdala Nemo vedno večji desintereseament Amerike nad evropskimi vprašanji s velikim optimizmom. Razsvetlo prihodnjih let nam bo jasneje pokazal, v katero smer se bo nagiblo težišče nemške politike.

Končno hočem omeniti še nekaj, kar bi znalo posebno zanimati našo javnost, kar se tiče tudi nas Jugoslovenov in naše Koroške. Čital sem med drugim v nekem berlinskem časopisu oklice vsem Korošcem z domovinsko pravico v glasovalni coni A in B, ki prebivajo v Nemčiji. Odrača se nanje s prošnjo, naj javilo svoja imena podpisnemu odboru za glasovanje na Koroškem v ta namen, da jim odbor preskribi brezplačno vožnjo v posebnih vlakih h glasovanju in nazaj. Kako dobro znajo Nemci organizirati taka glasovalna potovanja, o tem sem se prepričal že ob priliki plebiscita na Schleswig-Holsteinskem. Val, ki so bili upravičeni, da glasujejo, so imeli poleg proste vožnje tudi popolnoma brezplačno hrano in prenočišča. Razentega so bili na vseh večjih kolodvorih navdušeno sprejeti in pogostili. Ni se nam sicer treba bati za usodo naše slovenske Koroške, toda opozoriti hočem tem potom naše javne činitelje na dejstvo, da se Nemci pridno gibljejo. Če hočemo imeti zavest, da smo storili vse, kar je bilo mogoče in kar nam velela naša narodna dolžnost, naj se tudi pri nas organizira paralelna akcija.

Ceprav so Nemci naši nasprotniki, si lahko vzamemo, kakor v mnogih drugih slučajih tudi v tem primeru kot vzgled njihove discipline in vestnosti, ki jo jim moramo priznavati.

F. K.

klub napram sedanji vladi. Zatrjuje se, da bo tudi njegova grupa prešla v opozicijo. Ključ za rešitev sedanje situacije ima dosedaj v rokah regent. Zadnje dejanje sedanje vlade — komedije se bo odigralo, ko pride v Beograd dr. Vesnič.

— Proslava 1. maja v Zagrebu, Sarajevu in Splitu. Zagreb, 29. aprila. Političko poverništvo v Zagrebu je izdalo proglaš, s katerim se zabranjuje proslava 1. maja v običajnem obsegu. Tako morajo biti odprte trgovine in vsi obrati, ki se pečajo s proizvodnjem živeža. Vseko nasilje se bo zatrlo mirnim ali pa nasilnim potom. Obhodi, zbiranje v gručah in točenje alkoholnih pijač so prepovedani. Slične prepovedi so bile izdane tudi v Sarajevu in Splitu.

— Ugodne vesti iz San Rema? Beograd, 29. aprila. V politični krogih se zatrjuje, da je prešlo ministristvo zunanjih del iz San Rema obvestilo, da je jadransko vprašanje ugodno rešeno. Potrditve te vesti še ni.

— Pogajanja zaradi jadranskega vprašanja. »Matin« javlja iz San Rema, da je Scialoja včeraj razpravljal v Nici z dr. Trumbićem o jadranskem vprašanju. Pogajanja med Scialojem in jugoslovenskimi delegati se bodo v nekaj dneh nadaljevala.

— Skader mora biti naš! Iz Cetinja javljajo: Skoro po vsej Crni gori so bila prostorna zborovanja proti Italiji. Zahtevali so na njih, da se mora Skader združiti z Jugoslavijo.

— Duševna nesnaga. »Napreje« očita nasprotnikom komunistični prevratnih nasilnostih duševno nesnago. Kako sodi »Napreje« o komunistih, ki so se dni v Škocjanu oropali prodajalno, ki so v Črmošnjicah, Se miču, v Selih pri v. Duhu, Globokem, Sp. Nemški vasi in drugod vlamljali, plenili in kradli? Kako sodi »Napreje« o tisti komunistiki, ki je minolo soboto v Ljubljani na Zaloški cesti sredi katastrofe na tleh ležečega ustreljenega komuniste nemudoma oplenila ter mu odnesla uro in veržico? — Ali so bile to moralne nesnage ali ne? Ali so ti delavski izvržki poživljeni, kanibalisti, propala sodrga ali ne? — Filip Uratnik piše v isti številki »Napreje«, da so bili komunisti »pripravljeni z golimi rokami iti v

razburil, to tem manje, ker je Cankar z njim zadnja leta opet čisto prijateljsko občeval. Gotovo je, da bi Cankar svojih psokv in trditvev, zapisanih pred 25 leti, na koncu svojega življenja ne ponovil.

S kakšno upravičbo je storil to literarčni rod, ki živi in diha danes okrog »Dom in Sveta«, ne vem. Če se poslužim Stetlove temeljitosti, mi ta v tem oziru tudi ničesar ne pomaga. Pač je bila od nekada na svetu navada, da tisti, ki svojemu bližnjemu niti jermena odvezati niso vredni, na tega bližnjika najbolj zabavljajo. Take navade se v literaturi ne smejo uvalati. Če ulica nima ne olike, ne takta, ne dostojnosti — v literaturi bi teh reči ne smeli pogrešati!

In končno je gospod Finžgar priobčil še »Kacurjeva pisma« ter z njimi priobčil napad na »Slovensko Matice« — nemogoč napad, ker tako zabavlja in piše le človek, kateremu je vino omamilo možgane. Vsepolno nas še živi, ki smo že takrat bili pri »Slov. Matici«, in sedaj moramo šteti, da smo druhali, da smo baraba, tolovaji in bogzna še kaj!

človeški izvržki, ker nismo hoteli kupiti mačka v vreči ter smo tudi Ivana Cankarju nasproti postopali tako, kakor se postopa proti vsakemu drugemu pisatelju, posebno če je mlad človek, ki sveta še ne pozna!

Obžalovanja vredno je torej, da se je mogla pričeti taka korespondenca Ivana Cankarja. Napadeni bodo pisatelju Cankarju odpustili, ker smrt vse to samoobsebi poravnava. Napadeni, ki spe že po grobovih, monsignoru Cankarju in župniku Finžgarju ne bodo odgovarjali; tisti pa, ki še žive, se tudi ne bodo togotili. Odgovorni so tisti, ki so ponovili blebetanje in zabavljanje ter ju takorekoč vzeji iz mrtvih ust mrtvega Ivana Cankarja. S tem so proti Cankarju bolj grešili, nego proti napadenim. Pregrešili so se predvsem proti staremu izreku: De mortuis nil nisi bene! Če so ponovili Cankarjeve napade na osebe, ki deloma v zemlji počivajo, deloma še žive, potem so grdo govorili o Cankarju samem. In to tolaži napadene!

ogeni strojni pušk ter se zalgrati indijance. Mi, liberalne in klerikalne »duševne nesnage«, pa naj bi tistim »indijancem« nudili svoje — skalpe, ne li? Ta nevarnost je za enkrat odstranjena. Obžalujemo nesrečne žrtve, obžalujemo vdove in sirote, toda katastrofo so zakrivil »indijanci«. In le te obsojamo, kakor jih obsojajo najhujši vsi pošteni in roljubni slovenski delavci.

== Zaplenitev komunističnega majskega spisa. Komunisti oziroma »Delavska socialistična stranka« so nameravali za 1. maj izdati obširen majski spis »Prvi maj nove socialistične internacionale«. Tiskali so ga v 10.000 izvodih. Večino prispevkov je spisal ing. Dr. Gustinčič. Policija je ta spis zaplenila, ker odobrava Leninove revolucionarne teorije.

== Železniški promet na Hrvaškem. Zagreb, 29. aprila. Ker je prešla zagrebška direkcija zadostne množine premoga iz Trbovelj, se je pričel danes redni promet na državni železnici in je odšel danes o polnoči prvi brzovlak v Beograd. Vzpostavljen je redni osebni promet in omejeni tovorni promet.

== Preprečene madžarske napade. Zagreb, 29. aprila. »Domovina« prinaša iz zanesljivih virov informacije, da so bile naše vojaške oblasti že pred enim mesecem obveščene o pripravah Madžarov za napad na Subotico. Madžari so zbrali velike sveže čete in artiljerijo na meji proti Jugoslaviji in se pripravljali na napad. Z naše strani se je ukrenilo, da se prepreči ta madžarska nakana in so bile poslane na mejo proti Madžarski tako močne čete, da bi moral roditi vsak napadalni poskus Madžarov absoluten neuspeh.

== Madžari se pripravljajo na napad na našo državo. LDU, Subotica, 23. aprila. Madžari zbirajo vojsko na naši meji. Koncentracija se vrši proti demarkacijski črti. Opažajo se priprave za aktivni nastop. V Kaposvaru se že nahaja organiziran vojni štab in vse priprave za vsako eventualnost. Tudi subotička (szombathelyska) divizija je pripravljena. Naše oblasti v Subotici so razen večerjavljenege topa našle na posestvu veleposelnika Madžara Nagya šest strojnic, mnogo pušk in municije. Preiskava se vrši po hišah in so povsod našli municijo in orožje.

== Koroški Nemci hočejo revizijo mirovne pogodbe. Pretekli teden so imeli na Dunaju stanujoči Korošci shod, na katerem so sklenili, da se obrnejo na zavezniško komisijo, ki ima nadzorovati izvedbo saintgermanske mirovne pogodbe, s prošnjo, da naj podvrže člen 50. omejenne mirovne pogodbe temeljiti reviziji v tem smislu, da bi se dala glasovalna pravica pri plebiscitu na Koroškem vsem onim osebam, ki so s svojo domovinsko pravico stalno navezani na Koroško, ne glede na to, ali so imeli dne 1. januarja 1919 svoje stalno bivališče na Koroškem ali ne. Koroški nemški Mithli si očitno predstavljajo mirovno pogodbo kot kos papirja, ki ga na njih želijo lahko raztrgati vsaka komisija.

== Ubijajo, krajejo! V pariškem listu »La Cause Commune« je napisal znan socialistični revolucionar Vladimir Burcev članek, iz katerega posnemamo tole: »Razkroj Rusije, ki so ga započeli boljševiki, se nadaljuje nevezdržema. Skala se vali vedno nižje in nižje. Po Rusiji se kakor dosedaj, morda še bolj kakor kdaj prej, razlega obupen krik: »Ubijajo! in povsod solze, trpljenje in kri, kri, kri...« Sedaj pa se razlega po Rusiji povsod še drugi obupen krik mrjočih tisočev: »Ropajo in plenijo!« Nedavno tega sem bil v Južni Rusiji. Ruska valuta je tam padla na 300 do 500%, in tolpe tujecev s svojo valuto kupujejo za slepo ceno v Rusiji vse, kar dobe. Poleg nafte, lesa, k. kupujejo vso zlatino in srebrnino, kožuhovino, obleko, perilo, slike, dragocenosti itd. Parnik za parnikom odhaja iz Rusije z nagrabljenim blagom. Petrograd, Moskva in vse pokrajine so ti tuji po zaslugi boljševikov že davno docela izplenili. Kar je tvorilo narodno bogastvo in kar je bilo v naroden ponos, vse to se sedaj prodaja za slene cene na tržiščih v Stockholmu, Kopenhagenu, v Londonu, Ameriki in Nemčiji. Treba je zdaj še računati z odpravo blokade in z njo s tem, da se bo Rusija z nova izplenila in izropala. Prav gotovo je, da se bo porokradilo in ugrabilo vse, prav vse, kar bo mogoče ukrasti in odvesti.«

== Italijanska politika na vzhodu. V tri transkavkasko republike so bili poslani Italijani mislijo, o kateri pravilo v svojih poročilih, da ni bila to jedna onih navadnih misli, ki hodijo okoli v razne namene, marveč prava trgovska ekspedicija in sicer v smislu nove zunanje Italijanske

političke, ki stremi proti vzhodu. Pravilo sicer, da so opravili svoj mislijski posel dobro, ali grdo so gledali Italijane Angleži, Amerikanci so bili pozorni na nje, Francija pošlje v kratkem tja svojo mislijo. Ako bi bili Italijani le malce časa zamudili, pa bi bilo vse prepozno in bi ne bili ničesar opravili na Transkavkazu. Poročila o misliji zvenijo s početka ugodno, na koncu pa se podere vsa ugodnost v nič, kajti pravilo, da ob sedanjem političnem položaju tamkaj ni misliji na kaka večja podjetja. Poročilo hoče nekoliko potolažiti Trst in mu dati novo upanje. Pravi, da Jadransko morje bo služilo prometu s Transkavkazom in tukaj pride v poštev v prvi vrsti Trst, ne da bi se pri tem zanemarije Benetke. Nam se zdi, da niti Trst niti Benetke ne bodo imele opravila s trgovino po Transkavkazu, kajti iz poročila je vendar dosti jasno razvidno, da so tam razvili uspešno svoje trgovsko delovanje že Angleži in drugi. Ali Trst je treba v današnjih časih tolažiti in mu obetati promet...

== Najdražja zabava na svetu. Graška »Tagespost« z dne 22. aprila piše na uvodnem mestu: »Državni proračun obremenjuje vsakega Avstrijca-moškega ali ženske, dete ali starca letno s 1500 K. Rodbina, ki obstoji iz 4 oseb, nosi mesečno breme v iznosu okroglih 500 K. Je torej takorekve najdražja zabava na svetu, biti avstrijski republikanec. Radovedni smo, kaj poreko k tej izjavi svojega glasila koroški Nemci, ki oznanjajo med svojimi rojaki

evangelij, kakor da ne bi bilo večje sreče na svetu, kakor biti podanik avstrijske republike.

== O generalu Djenikinju piše »Ruskoje Djeło«: »General Djenikin, vodja in tvorec dobrovoljske armade, je izročil vrhovno poveljstvo baronu Vranglju ter odšel iz Rusije. Postal je tako eden izmed tistih mnogostevlinskih beguncev, ki so sedaj kot širok val preplavili slovenske in druge prijateljske zemlje. Ime generala Djenikina ostane na straneh ruske povestnice kot eden izmed najsilnejših pojavov ruske sedanjosti. General Djenikin je bil iskren rodoljub, čestit človek, vdan domovini in svojem ruskemu narodu... Izginil je Djenikin, tragično je končal Kolčak, likvidirata je začasna severna, razšla se je tudi severozapadna vlada. V Rusiji so ostali samo boljševiki, katerih priznanje s strani zaveznikov se že javlja s gorami. Kaj naj počno ruski državljani, ki jih je usoda vrgla preko mej njihove domovine? Ali naj priznajo gotov fakt in sklonijo svojo glavo pred neizogibnostjo? Ali naj se poklonijo boljševikom, kakor to nproročajo nekateri ruski publicisti v inozemstvu? Ne in ne! Ruska emigracija predstavlja v sebi mogočno novo državo, s katero bodo boljševiki tudi primorani zanočeti pogajanja. In ko napači ta trenutek, je neizogibno, da reprezentira ruska emigracija jako organizovano silo, ki bo v stanu tudi boljševikom narekovati svoje pogoje.«

Telefonska in brzojavna poročila.

MINISTER DR. TRUMBIČ V ZAGREBU.

LDU, Zagreb, 29. aprila. Danes opoldne je dospel na zagrebški kolodvor na svojem potovanju v Beograd naš zunanji minister in delegat mirovne delegacije dr. Trumbić. Na kolodvoru ga je prisrčno pozdravil ban dr. Luginja, ki se je z njim v vlaku dalj časa pogovarjal. Z dr. Trumbićem potuje naš mirovni delegat dr. Rybář in tajnik dr. Pavlovič. Mirovni delegat dr. Žolger pa je odpotoval v Maribor, da poseti svojo rodbino. Poslanik dr. Vesnić odpotuje iz Pariza jutri zvečer. V pogovoru z novinarji je minister dr. Trumbić izjavil, da so nameravali zavezniki rešiti v San Remu jadransko vprašanje na svoj način. Naši delegaciji, ki ni bila v San Remu, se je posrečilo, to preprečiti. Obenem je dr. Trumbić izjavil, da so vesti italijanskih uradnih sporočevalnic in italijanskega časopisa, da so naše meje določene, popolnoma neresnične. Naša delegacija vsaj o tem ni bila uradno obveščena. Naši delegatje potujejo v Beograd zaradi znanje politike. Minister dr. Trumbić se je pri časnikiarjih informiral o stanju stavke in je s posebnim zadovoljstvom vzel na znanje informacije, da so vse vesti italijanskega časopisa o velikih nemirih v Jugoslaviji in zlasti o velikem krvolitu in pouličnih bojih v Zagrebu popolnoma neresnične. Ministrov tajnik dr. Pavlovič je izjavil, da se stališče našega vprašanja na mirovni konferenci ne sme presojati preveč pesimistično. Naši delegati ostanejo v Beogradu nekaj dni in se vrnejo potem zopet v Pariz. Potujejo v Beograd, da se posvetujejo z vlado in da dobe instrukcije.

KOLIKO BI ZNAŠALO, ČE BI SE UGODILO ŽELEZNIČARIEM?

Beograd, 29. aprila. Pogajanja s stavkajočimi železničarji so prišla na mrtvo točko, ker bi znašalo enkratno zvišanje, kakor ga zahtevajo železničarji 40.000.000 dinarjev.

AMERIŠKA POMOČ EVROPI.

LDU, Pariz, 29. aprila. (DKU.) Po poročilih iz Washingtona je odsek »trgovskih zbornic« v Zedinjenih državah zahteval od poslanske zbornice in senata, naj izroči sklep o ameriški nprinočiji pri vzpostavitvi Evrope. Trgovske zbornice izjavljajo nastopne odredbe kot nujno potrebne: 1.) Dobavo surovin Evrope; 2.) oficijalno udeležbo vlade pri dovolitvi kreditov Evrope in podpiranje teh akcij; 3.) proglas »mirovne stanja; 4.) omogočenje, da se dvigne v Evropi produkcija, da se izenačijo menični tečaj, da se na način vzpostavi gospodarsko ravnotežje v Evropi.

AMERIŠKI DOLAVCI IN KOMUNIZEM.

LDU, Dunaj, 29. aprila. (ČTU.) »Wiener Journal« poroča, da se je vodja ameriških delavcev Gomoers ostro izjavil proti komunizmu. Strokovne organizacije vsake svete se morajo združiti proti komunističnim tendencam, ki predstavljajo največjega sovražnika delavstva.

SVET ZVEZD NARODOV.

LDU, Pariz, 28. aprila. (DKU.) Kakor javljajo listi, je določeno, kot

dan prihodnje seje sveta zveze narodov v Rimu 14. maj. Seji bo predsedoval italijanski poslanec Tito. V svetu zveze narodov bodo zastopane Francija, Anglija, Italija, Belgija, Grška, Španija, Japonska in Brazilija. Zedinjene države svojega zastopnika ne bodo poslane.

SAN REMO IN RUSI.

LDU, Berlin, 29. aprila. (DKU.) »Vorwärts« javlja iz Milana: Posebni poročevalec »Secola« potrjuje vest, da je konferenca v San Remu sklenila vzpostaviti vse odnose z Rusijo.

ŠPANSKA VLADA ODSTOPILA.

LDU, Madrid, 28. aprila. (DKU.) Agence Havas: Španska vlada je odstopila.

NEMŠKA ODŠKODNINA.

LDU, Bruselj, 28. aprila. (DKU.) Z ozirom na konferenco, ki se bo vršila v kratkem v Šneci, doznava Agencija Havas in Reuter: Vrhovni svet namerava določiti svoto, katero mora plačati Nemčija kot odškodnino. Nemčija bo imela plačati vsako leto gotovo svoto, ki bi se zviševala po njenem gospodarskem stanju. Ko se zaključi dogovor z Nemčijo, bo vsak izmed zaveznikov ugotovil odškodnino, ki mu pripada. Belgiji se mora izplačati že določena svota v znesku 2½ milijarde.

Iz naše kraljevine.

— Skupščinsko poslople. Ministrski svet je sklenil, da se dovrši zidanje skupščinskega posloplja na Baldžani. V to svrhu je odobren kredit treh milijonov dinarjev. — Idu. — Smrtina oboodba. V Splitu je bil 18. t. m. obsojen na smrt na večših Martin Ujevič radi zločina umorstva, tatvine in goljufije. Ustrelil je orožnika Stjepana Miloša. Njegov sokrivce Mate Pavčić je obsojen na 15 let težke ječe.

Neodrešena domovina.

— Živo se zanima za Furianjo generalni komisar Mosconi v Trstu. Tako pravi »Piccolo«, ki poroča, da je nakazal za novo namakanje ravnine pri Tržiču prvi znesek 600.000 lir. Kanalizacija, izvršena pod avstrijsko vlado, je izborna služila svojemu namenu in kmetijstvo je imelo zbog nje lep uspeh. Voja je napravila povsodi, tako tudi tukaj, veliko škodo. Zato pa se ima izvesti nova velika kanalizacija. Mosconi se zanima za Furiane. Prav ima! Ne zanima pa se za Slovence, ker ti pač ne tičejo pod Italijo. Po tem zanimanju naj se izvrši volja ljudstva: Lahki k Lahom, Slovenci k Slovincem!

Dogovor v jadranskem vprašanju.

Trst, 27. aprila. »Il Piccolo della sera« poroča ob sklepu sanremskega mirovnega posveta, da se je po Lloyd Georgevi izjavi napram italijanskim časnikiarjem dosegel med zavezniki v vseh vprašanih popolen sporazum. Ta sporazum, je rekel Lloyd George, je najboljša garancija za svetovni mir.

Danes še ni mogoče presojati, pravi »Piccolo« poročevalec, v koliko je optimizem angleškega ministrskega predsednika upravičen. Ta hip je treba ugotoviti, da se tudi na tej konferenci ni rešilo jadransko vprašanje, dasi se je ob nje pričetku zdelo, da je rešitev pred durmi. V očigled pogajanjem z Jugoslaveni je bilo to pričakovati. Scialoja se je namreč na svojem potovanju iz Londona v Italijo v Parizu pogovarjal z jugoslovenskim delegatom Trumbićem. Uspehi tega pogovora je bil, da sta se glede rešitve jadranskega problema zedinila v tehle točkah: Italija bi dobila nad reškim mestom suverenost; Sušak in pristanišče Baros bi pripadli Jugoslaviji, reško pristanišče pa bi prišlo pod zvezo narodov; Istrska meja bi tvorila črto z malim popravkom p. Senožcah, preko Učke do planinskega rtiča. Italiji bi pripadel Lošinj in Cres ter Lastovo v dalmatinskem arhipelagu. Trumbić je zahteval izjeme za Cres in Lastovo in Scialoja se je kazal pripravljene dovoliti eventualno za Čres plebiscit. Trumbić je baje izjavil, da bi bil na tej podlagi sporazum mogoč in je tozadevno takoj poročal v Beograd. Scialoja in Trumbić sta se bila dogovorila, da ne gre za razpravljanje, ampak za sklenitev sporazuma in Trumbić bi imel priti v San Remo samo, ako bi dobil od svoje vlade pooblastilo za sklep takega sporazuma. Iz znanih vzrokov, nastalih vsled politične krize, pa Trumbić ni dobil navodil iz Beograda, vsled česar se je Nitti odločil, zvest svoji politiki direktnega sporazuma z Jugoslavijo, odnesti rešitev na poznejši čas. Vprašanje je, nadaljuje list, ali je Nitti napravil dobro ali ne, da je privolil v odgovore rešitve. Brez dvoma je, da nova odgovore rešitve vsebuje za Italijo nove nevarnosti. Kdo pravi, da bo novo beogradsko ministristvo naklonjeno direktnemu sporazumu? Kdo more zagotoviti, da bo Trumbić tudi naprej še predsednik jugoslovenske delegacije? Kdo more nadalje zagotoviti, da ne pade Nittijevo ministristvo in da njegovi nasledniki ne bodo mogoče odklanjali direktna pogajanja? Koliko časa bomo potem še morali čakati v tej situaciji, ki obtežuje italijansko bilanco s 600 milijoni na mesec? Nekateri politiki so mnenja, da bi bil Nitti lahko drugače napravil: zahteval naj bi bil od zaveznikov dovoljenje za izvedbo londonskega pakta ali pa spomenice 9. decembra. Ko bi enkrat imela Italija to mednarodno sankcijo in ako bi potem novo beogradsko ministristvo kazalo dobro voljo za direktno sporazum, bilo bi nam še vedno mogoče temu načinu rešitve dati prednost. Sedaj pa nam ne kaže drugega kot požuriti se in pospešiti pričetek novega zasedanja mirovne konference in tam doseči rešitev.

Poljske strokovne visoke šole. Poljska država ima poleg petih univerz (v Krakovu, Lvovu, Varšavi, Poznanju in Vilnu) več strokovnih visokih šol. Opozarjamo na sledeče: »Rudarska Akademija« v Krakovu (Akademija gornic v Krakovu, ul. Lorentanska 18) ima v svojem načrtu poleg strokovnih predmetov tudi jezike, in sicer: jezik poljski z literaturo, jezik angleški, francoski, ruski, nemški. Politehnik v Lvovu (Škola politična in v Lwowie) obsega tudi zgodovino poljske literature za vse slušatelje. Strokovni oddelki so: 1. Komunikacijski (cestni, vodni z melioracijsko in hidro-tehnično skupino, železniško); 2. arhitektonski s konstrukcijskim in arhitekturnim oddelkom; 3. mehanični (mašinski, elektrotehniški s pripraviljalnim kurzom za rudarstvo; mašinski oddelki imajo skupno konstrukcijsko, železniško in novo nastavsko); 4. kemični za kemike laboratorijske in tvorniške. Glavna kmetijska šola (Škola Główna Gospodarstwa Wiejskiego) v Varšavi je visoka šola, ki za redne slušatelje sprejema absolvente srednjih šol in ima štiri letnike. Veterinarska Akademija v Lvovu (Akademija weterynary) nam poroča sledeče: Sprejemajo se na Akademijo vsi Jugoslaveni ob istih pogojih, ki veljajo za državljane Države Poljske, to je, maturanti klasičnih gimnazij in realk, pa tudi slušatelji višjih učnih zavodov, ki stoje na isti stopnji kakor Veterinarska Akademija v Lvovu. Poljsko ministristvo ver v javne prosvete je pri tem dovolilo Jugoslovanom iste olajšave, ki grede Poljakom, ki služijo v poljski vojski in so dobili trimesečni dopust za študij. Za te volne slušatelje je akademsko leto razdeljeno na 3 semestra, izmed katerih traja vsak tri mesece; štje se pa vsak za njih kot akademsko poljške. Isti privilegij pripada slušateljem Jugoslovanom.

Poljske strokovne visoke šole.

Poljska država ima poleg petih univerz (v Krakovu, Lvovu, Varšavi, Poznanju in Vilnu) več strokovnih visokih šol. Opozarjamo na sledeče: »Rudarska Akademija« v Krakovu (Akademija gornic v Krakovu, ul. Lorentanska 18) ima v svojem načrtu poleg strokovnih predmetov tudi jezike, in sicer: jezik poljski z literaturo, jezik angleški, francoski, ruski, nemški.

Politehnik v Lvovu (Škola politična in v Lwowie) obsega tudi zgodovino poljske literature za vse slušatelje. Strokovni oddelki so: 1. Komunikacijski (cestni, vodni z melioracijsko in hidro-tehnično skupino, železniško); 2. arhitektonski s konstrukcijskim in arhitekturnim oddelkom; 3. mehanični (mašinski, elektrotehniški s pripraviljalnim kurzom za rudarstvo; mašinski oddelki imajo skupno konstrukcijsko, železniško in novo nastavsko); 4. kemični za kemike laboratorijske in tvorniške. Glavna kmetijska šola (Škola Główna Gospodarstwa Wiejskiego) v Varšavi je visoka šola, ki za redne slušatelje sprejema absolvente srednjih šol in ima štiri letnike. Veterinarska Akademija v Lvovu (Akademija weterynary) nam poroča sledeče: Sprejemajo se na Akademijo vsi Jugoslaveni ob istih pogojih, ki veljajo za državljane Države Poljske, to je, maturanti klasičnih gimnazij in realk, pa tudi slušatelji višjih učnih zavodov, ki stoje na isti stopnji kakor Veterinarska Akademija v Lvovu. Poljsko ministristvo ver v javne prosvete je pri tem dovolilo Jugoslovanom iste olajšave, ki grede Poljakom, ki služijo v poljski vojski in so dobili trimesečni dopust za študij. Za te volne slušatelje je akademsko leto razdeljeno na 3 semestra, izmed katerih traja vsak tri mesece; štje se pa vsak za njih kot akademsko poljške. Isti privilegij pripada slušateljem Jugoslovanom.

Sprejemajo se na Akademijo vsi Jugoslaveni ob istih pogojih, ki veljajo za državljane Države Poljske, to je, maturanti klasičnih gimnazij in realk, pa tudi slušatelji višjih učnih zavodov, ki stoje na isti stopnji kakor Veterinarska Akademija v Lvovu. Poljsko ministristvo ver v javne prosvete je pri tem dovolilo Jugoslovanom iste olajšave, ki grede Poljakom, ki služijo v poljski vojski in so dobili trimesečni dopust za študij. Za te volne slušatelje je akademsko leto razdeljeno na 3 semestra, izmed katerih traja vsak tri mesece; štje se pa vsak za njih kot akademsko poljške. Isti privilegij pripada slušateljem Jugoslovanom.

Letošnji tretji trimester se je začel 14. aprila in bo trajal do 30. junija. Tako v trimestre bo razdeljeno pač tudi sledeče šolsko leto. Semestr, prebiti in testirani v drugih veterinarskih šolah, letovskih s Irvotko Akademijo, in izpit, položen tam s pozitivnim uspehom, se bodo slušateljem vili. Trimesterski študenti in Jugoslovani imajo pravico, polegati drugi delovni listi in

nekaterih predmetov še v 8. semestru, kakor iz bakteriologije, higijene mleka in mesa s farmakologijo. Jugoslovani hitro razumejo poljska predavanja in po par mesecih kolokvirajo že poljski, deloma si pomagajo z rodnim svojim jezikom, ki ga profesorji Poljaki dosti lahko razumejo.

Stanovanjske razmere v Lvovu so dosti težke, a ne težje nego v drugih vseučiliških mestih. Na vsak način pa je dobro, dosti rano se pobrigati za stanovanje, in sicer po tovariših, ki so prej prišli v Lvov in se nekoliko seznanili z lokalnimi prilikami.

Kolikor bi imena takih kolegov naša bila znana, posreduje »Poljsko društvo Bratkepomoci« (Fowarzystwo Bratniej Pomocy sluchaczy Akademii wetar., Lwów, ul. Kochanowskiego 67, Gmach Akademii wetar.)

Zavod ima biblioteko in v njej štaličnico s priročnimi knjigami, a ta ne zadostuje, če jo rabi večje število slušateljev. Domov se knjige ne dajejo.

Drugevanje z domačimi kolegi je popolnoma pravilno, da, celo prijateljsko. Od kar Akademija obstoji (skoro 40 let), ni prišlo niti enkrat do kakega narodnostnega prepira, a ne enkrat smo imeli dokaze o prijaznih spominih slovenskih tovarišev na Akademijo in njene domače tovariše brez ozira na pripadnost in konfesijo.

S svoje strani so imeli poljski kolegi in profesorski zbor najlepše dojme (vtise) od svojih inozemskih pobratimov, med katerimi so se mnogi odlikovali po visokih sposobnostih in skoro brez izjeme vsi po veliki pridnosti in dobrem umevanju cilja svojega bivanja na Irvotki Akademiji.

Z obeh strani je silno želeli, da se Jugoslovani in Poljaki zblizajo na naučnem polju; ceniti se moremo le tedaj, če se dobro poznamo in se zblizamo; iz zblizanja nastane prijateljstvo, iz prijateljstva medsebojno zaupanje, a zaupanje da možnost, se združiti za istinito obrambo, ki jo že danes vzajemno potrebujemo in jo bomo potrebovali v bodočnosti. —

Mi se temu toplemu pozivu poljske visoke šole pridružujemo ter se nadejamo, da se bo pozivu odzvalo prav mnogo Jugoslovanov.

Izredna seja ljubljanskega občinskega sveta.

Ljubljana, 29. aprila.

Župan gosp. dr. Ivan Tavčar otvoril ob 5. popoldne sejo, konstatira sklepčnost ter imenuje za overovalca zapisnika občinskega svetnika gg. Malija in Serjaka. Župan se spominja nito izredov, ki so se vršili zadnje soboto ter poudarja, da ni njegov namen, da bi deli očitanja na eno ali drugo stran, da pa je nujna potreba, da ima v redni državni vladi skrb za vzdrževanje reda in avtoritete. Obenem izrazi župan se nato spominja izredov, ki so se dne 24. aprila izgubile življenja ter poudarja, da bo mestna občina, v kolikor spadajo padle žrtve v njeno področje, akre bela za zaostale. Občinski svetniki so se v znak sožalja dvignili s sedežev. — Nadalje naznanja župan, da je namestnik občinskega svetnika gosp. Pipenbacherja gosp. Korena izjavil, da ne more sprejeti poudene mi funkcije ter se vopoklic mesto njega gosp. Ljudevit Jaklič, mizarški mojster. — Župan poroča nato, da je prejel dopis odbora za Krekov spomenik, da se nagrobnik spomenik odkrije dne 30. maja t. l. s prošnjo, da ga vzame mestna občina v lastno oskrbo, obenem pa prevzame v ta namen tudi vsoto 5000 kron od odbora. Župan predlaga, da se tej prošnji ugodi. (Sprejeto.) Končno prečita gosp. župan še darila, ki so došla mestni bliči za mestno zbornico. — Zapisnik zadnje seje se odobri.

Poročila finančnega oddelka.

Podžupan gosp. dr. Karel Trilivž poroča o županovem dopisu v zadevi uvedbe novih zvišanih občinskih taks na podlagi naredbe deželne vlade za Slovenijo, št. 177 z dne 1. aprila 1920 in predlaga, da se uvedejo zvišane občinske takse v maksimalni višini s 1. majem 1920, dohodki takse pa naj se stekajo, izvzemši točke 12, 13 in 17, katerih doneski se stekajo v ubelni zbirali, v splošni mestni zaklad, s čimer se olajšajo mestne finance. (Sprejeto ob navzočnosti kvalificirane večine.) — Podžupan poroča nato o županovem dopisu glede uvedbe nove občinske doliade na avtomobile in ekipaže ter predlaga, da se naj načeloma sklene uvedba take doliade in sicer v najvišji izmeri za avtomobile 2000 kron, za ekipaže 500 kron letno ter izdela in predloži natančen načrt za to naklado prihodnji seji. (Sprejeto ob navzočnosti kvalificirane večine.) — Nato poroča gosp. podžupan o županovem dopisu glede uvedbe nove občinske naklade na hotelska postelje. V Ljubljani je kakih 800 takih postelj, ki se oddajajo dnevno za najmanj 8 kron. Poročevalec predlaga, da naj se uvede načeloma 250stotna naklada, kar bi značilo za mestno občino dohodek kakih 400.000 kron letno. (Sprejeto ob navzočnosti kvalificirane večine.) — Končno poroča podžupan o prošnji vpopoklenih magistratnih uradnikov in uslužbencev za povijanje draginskih doklad in predlaga, da se dovolj za dobo od 1. decembra 1919 do 31. maja 1920 kredit v iznosu 75.000 kron in za mesec junij 1920 kredit 12.000 kron. Na ta način bi se izenačili prejemki vpopoklenih magistratnih uradnikov in uslužbencev z odnosi vpopoklenih državnih uradnikov. (Sprejeto.)

Ker je bil s tem dneval red izčrpan, so sledila vprašanja in interpellacije. Občinski svetnik g. Komur je interpelliral župana o raznih brezposelnostnih stvarih. Gospod župan je dal potrditi potrditi in nato zaključil sejo.

Poglavje o avijatiki.

Pri nas čakamo, čakamo vedno, da nam to, kar imamo, slednjič vzamejo drugi. Šele pozneje, navadno je potem že prepozno, spoznamo, da smo to, na kar smo čakali, sami imeli in ravno s čakanjem izgubili.

Inicijative nam manjka. Najbolj se to občuti v tehniki. In to bode trajalo, dokler si ne bomo postali svesti svojih moči, dokler si ne bomo svesti, da ni Slovenec iz stališča duševnih zmognosti nič manj, kakor kak Anglež ali Francoz, da vrši slovenski inženir danes lahko isto, kakor angleški ali francoski. Otrsti se moramo nazorov, da je a priori vse tuje boljše kakor naše lastno. V lastni državi imamo tehnične strokovnjake - inženirje, ki bi bili sposobni to ali ono stroko tehnike pri nas v Jugoslaviji postaviti na lastne noge. Ni nam potreba vedno in vedno iskati strokovnjakov v Angliji, Franciji ali Nemčiji. Zakaj hočemo vedno le kopirati - prevzemati, ko smo vendar sposobni za izvršno, originalno in inovativno delo. Kdaj bo boljše? Ko si bomo postali svesti svoje samostojnosti - samostojnosti v vsakem pomenu besede, ko se bomo odvadili imeti tuje vedno za boljše, ko bomo sami organizirali, vodili, ko bodo vplivna mesta zasedena po lastnem življenju in ne po tujih večščinah in strokovnjakih. Ako nam primanjkuje prakse in rutine - naj se nam dodeli - koordinira izvrševanje tujce - a ti naj nam bodo samo pomočniki, glava pa ostanimo sami - vodi naš domaća moč sama.

Iz tal ni mogoče nekaj gotovega izkopati - a enkrat se pač mora začeti. Začeti moramo sami - in ne čakati na druge.

Ena najmodernejših tehnično-kulturnih strok je avijatika. Pri nas se nikdo ne zanima zanjo in vendar sta stanje in razvitek ravno te stroke dokaj značilna za moderno državo. Ali je ta veča previsoka, pretuja, premalo zanimiva? Naj nam ostane še nadalje avijatika knjiga s sedmimi pečati! Knjig o tej stroki nimamo ne slovenskih, ne srbohrvatskih. Oni maloštevilni, ki se zanimajo za to stroko, so navezani na francoske, angleške in nemške razprave. In vendar je bil kot prva strokovna moč v preiskovalnem oddelku avijatike bivše avstro-ogrske armade nastavljen inženir - Slovenec, konstruktor najmodernejšega in priznanega dobrega aeroplana je istotako slovenski inženir. Večina prvovrstnih delavcev - specializirani v aeroplanskih tovarnah (W. K. F., Offag, Uffag) so bili Slovenci.

Da danes naša država ne bo in ne more biti vodilna v avijatiki, je razumljivo. Manjka nam potrebnih denarnih sredstev. A radi tega pa vendar ne smemo popolnoma zamenjati te stroke. V Jugoslaviji imamo dovolj materiala - osebne in stvarne - s katerim lahko začnemo brez posebnih stroškov delati, s tem pripravljati tla poznejšemu razviku, seznaniti z avijatiko širše kroge - osebno naš mladi inženirski naraščaj - in vsem praktično razkazati njen kulturno - tehnični pomen.

Poldrugo leto je že preteklo po razsulu Avstrije, poldrugo leto imamo že čas, da začnemo polagoma z normalnim delavnim življenjem. Človek bi mislil, da smo v tem času vsaj ogromni dragoceni material, ki so ga umikajoče se bivše avstro - ogrske armade pustile v naših pokrajinah, - popravili, po možnosti popravili in oddali v narodno gospodarske in prometne svrhe. Zallbog ne. Le specialni vojaški material, če tudi najmanj vreden, - se je pospravil.

Pod vsako kritiko je pa omalovaževanje velike množice drugega elektro - tehničnega, avtomobilskega in avijatičnega materiala. Mesto, da bi se ta material, osebno elektrotehnični in avtomobilni, rigorozno in po potrebi razdelil in oddal v narodno - gospodarske svrhe, po možnosti obdržal v deželi ali pa vsaj v državi - se je z njim - kar se ga ni pokradlo, kar za še ne leži na prostem ali v skladiščih - uganjala prava verižniška kupčija.

Za avijatični material, oziroma njega racionalno uporabo se do sedaj ni nihče brigal. Kolikor koli se je tega blaga spravilo v skladišča in hangarje, kjer počiva in razpada. In kako premoženje, kak kapital tiči ravno v tem materialu! Kako premoženje tiči v aparatih, kaka nezrabljena moč v modernih 250 HP jakih letalnih motorih. Aparat in motor se najbolje konservirata s tem, da se jih pusti ležati.

Moderni, za drag denar nabavljeni francoski, skoraj popolnoma novi nemški avijoni, povsem sposobni za službo - njih število cenim nad 1000 - leže deloma montirani, deloma demontirani v hangarjih in skladiščih, radi defektnih streh izročeni celo vremenskim neizodam - spé in razpadajo. Z njimi zginevaljo nezrabljeni milijoni narodnega premoženja.

— * —

razlike. Med nami in listom, čigar pisavo primerja »Slovenec« z našim člankom, je hvala Bogu prav velika razlika zlasti glede komunističnega župana v Zagrebu. Nam je državni blagor prva stvar, potem še le pride vse drugo, in prav pozno še le osebne bolečine in aspiracije.

— Bajke, Tele bajke širijo gotovi ljudje po Ljubljani: Da je prispela te dni francoska komisija v Ljubljano, ki je s svojim nastopom izposlovala pri vladi prost dostop vsakomur v mrtvašnico sobotnih žrtv in slovesen pogreb, da je dala fotografirati vse one, ki so v soboto padli ali bili ranjeni na Zaloški cesti ter vse te slike na to poslala naravnost v Pariz, da se francoska vlada prepriča o zločinu, ki so ga izvršile jugoslovenske oblasti. — Ugotavljamo, da so vse te vesti pravilice in izmišljotine brez vsake podlage. V Ljubljani ni nobene francoske komisije, zato tudi ta komisija ni mogla v nobenem oziru intervenirati pri vladi.

— Orijent ekspres. Od danes dalje začne zopet redni promet z orijent - ekspresnim vlakom. Odhod iz Beograda vsak dan ob 8.20.

— Razgreta kri komunistov. Par ur po dogodkih pri Leonišču so prihajali tudi šišenski komunisti domov, prepadeni, raztrgani, umazani in tihi in zamišljeni. Samo neki Karlič ni spoznal resnosti položaja in je hotel ohladiti jezo nad svojim političnim nasprotnikom sprevidnikom Godcem. Ustavil ga je s svojo družbo ter ga začel zmerjati, češ da je on sokriv smrti žrtve, ter mu groziti s pobojem, požigom itd. Ko bi ne bilo pripisati takih napadov na rovaš razburjenosti, bi te grožnje utegnile upravičeno izzvati bolazen. tako pa upamo, da si je tudi g. Karlič med tem ohladil svoje razburjenje.

— Aretacije v Zagorju. Ponoči od sobote 24. do nedelje 25. t. l. so bili v Zagorju aretirani ti voditelji komunistov in stavke: strojevodja Valentin Mlakar in Rupert Safner; rudarji: Fortunat Lojtra, Alojzij Kopriva, Franc Ravnikar, Karol Odlaček, Jožef Marn, Viktor Bregant, Karol Bregancin in kamnolomec Franc Farčnik. Vsi so bili v nedeljo popoldne oddani državnemu pravdnštvu v Ljubljani.

— Kaki ljudje postajajo pri nas odvetniški kandidati? Iz Maribora nam pišejo iz pravnihških krogov: Jugoslavija je v veliko večji meri dežela neverjetnosti kot Amerika. Dokaz temu je sledeči slučaj. Kot eden najhujših sovražnikov Slovenstva je bil poznan v Mariboru svetnik Modrinjak. Posebno se je izkazal za časa srbofiške gonje. Kadar se je vršila kaka obravnava radi žaljenja časti in je nastopal kot zas. obtožitelj Slovenec proti nemškutarski poturici, je g. August Modrinjak, ki je kot »zanesljiva oseba« stalno razpravljal v takih slučajih, besnel proti našim ljudem, kot sodnik zaničljivo pačil naš jezik, ki ga niti zmogel ni, in kmečko ljudstvo obkladal z najgršimi priimki in psovkami. Posebno zanimiva je bila kazenska razprava U VII. 1308/14. Ko je slov. zastopnik zas. obtožitelja Dr. R., pozval g. Modrinjaka, naj pokliče nasprotnega zastopnika Dr. Kupnika radi neprestanih žalitev k redu, je g. Modrinjak naravnost divjal in le malo je manjkalo, da ni šel slov. zastopnik v zapor, - radi veleizdaje kot dominus litiš menda! Prišel je prevrat in z njim pravična kazen. G. Modrinjak je bil od naše vlade odpuščen radi svoje nac. zagrizenosti iz službe, penzioniran pa od nemško - avstr. justične uprave. Mož je dolgo časa upal, da se povrne prejšnji režim, ko ga pa le ni bilo, je zaprosil pri naši justični upravi za zopetni sprejem v službovanje, ko so ga pa tam hvaležno odklonili, izposloval je vzprejetje v - listo odv. kandidatov. Dozdaj so bili na Slovenskem če že ne nar., vsaj državni ideji zvesti odvetniki in kandidati. Ali je možen kak dvom, da se s takimi kandidati ne bo okrepila naša državna misel? Najlepše je pa to: G. Modrinjak je šel kot odv. kandidat k dr. Strasserju v Dol. Lendavo. Po znani naredbi o začasnih justični upravi Prekmurja, odnotni madjarski odvetniki ne morejo zastopati strank in vršiti zagovornišva pred okrožnimi oz. dež. sodišči, in še manj seveda pred višjimi instancami. G. dr. Strasser ne zna niti slovenski, ne pozna avstr. zakonov in nima pravice zastopanja pred višjimi instancami - kako naj torej vzgleduje kandidata? Parsa, da je ni večje! Kljub njegovi nac. zagrizenosti privoščimo g. Modrinjaku miren kotiček v Jugoslaviji. Naj postane kar hoče, med odv. kandidate pa gotovo ne spada.

— Agnoscirana - 13. sobotna žrtev. Neposredno pred pogrebom je bila agnoscirana 13. sobotna žrtev, podla na Zaloški cesti, 22letni mladenič, o katerem so mislili, da je trboveljski rudar. Je Josip Godeša, delavec v Ljubljani, Hrenova ulica št. 21. — Po Ljubljani še vedno trdovratno vzdržuje vest, da je padlo še najmanj deset žrtv. Ta vest absolutno ne odgovarja resnici. Od onih težko ranjenih ni od nedelje dalje še nikdo umrl.

— »Poboljšajmo se!« »Slovenec« navaja v današnji izdaji nekaj odlomkov iz našega uvodnika pod tem naslovom in primerja naša izjavljavanja s pisanjem drugega, njemu nasprotnega lista. Najprvo bi želeli, da bi »Slovenec« objavil nekoliko več iz našega članka, da bodo tudi njegovi bralci izvedeli o tem, da igra »neodvisen« »dnevnik« »Večerni list« dvočlono vlogo. Včeraj zopet začnemo staro lajno. Vrhutega očita drugim, da so zaiči, dasi niso bili med štrajkom zastraženi. Na vprašanje, komu naj veruje, odgovarjamo »Slovenec« takoj: »Za to, kar smo pisali mi v svojem listu, lahko mirno veruje nam. Za nazore drugih mi nismo odgovorni. Celo med pisanjem »Slovenca« in »Večernega lista« je pogaj

dij, med njimi tudi uradnika okrajne bolnišnice blagajne, bivšega strojnika Tišlerja, in znanega Ursicha, katerima se je posrečilo v kratkem času speljati dober del kočevskih rudarjev v boljševiške vode. Pretekli teden so se gospodje boljševiki že popolnoma čutili za gospodarje situacije v Kočevju. Vsak dan so prirejali obhode po mestu in sklicovali vkljub oblastveni prepovedi shode, na katerih so nemoteno ščevali proti državi in dinastiji. Odredili so med meštanstvom nabiranje prostovoljnih prispevkov za stavkovni sklad. Dne 28. t. m. so stavkojuči izvršili med postajama Lipovec in Sraja Cerkev sabotažo. Odvili so železniške tračnice in jih položili ob strani proge. K sreči je pridno železniško osebje pravočasno opazilo stvar in poskrbelo, da je bila proga ob prihodu dopoldanskega osebnega vlaka že popravljena. Zločincev še niso izsledili, zdi pa se, da so sabotažo izvršili nahujskani kočevski delavci in kmetje v okolici Koflerjev. Značilno je, da so skupno z rudarji stavkali tudi kočevski obrtniki, ki so se stavki priključili seveda zgolj iz političnih ozirov.

— V Pariz odpotuje te dni g. dr. Fran Novak k zborovanju mednarodne parlamentarne zveze za trgovino in gospodarska vprašanja kot delegat narodnega predstavništva iz demokratske zajednice. Zborovanje se vrši od 4. do 7. maja.

— Ljubljanska kreditna banka prične že letos z zgradbo svoje velike nove bančne palače na Dunajski cesti in ob vogalu Aleksandrove ceste: vsled tega pa hoče že preje zgraditi na istem stavbišču s fronte na podaljšano Bethovnovovo ulico veliko stanovanjsko poslopje za svoje uradništvo. — Upamo, da bo naša prva in najstarejša domača banka našla obilo posnemalcev - in pa potrebno podporo vseh poklicanih javnih čimteljev.

— Kam jadrarno? Dne 25. t. m. popoldne se je zbralo v Škocijanu na Dolenjskem kakih 60-80 fantov, ki so vdrli v trgovino Pungertič ter jo popolnoma oropali. Odnegli so blaga v vrednosti 150-170.000 K. Nimamo poročil da-li se je orožnikom posrečilo izslediti in aretirati krivce, upamo pa, da se je to že zgodilo. Takšni dogodki so danes na dnevnem redu, in zdi se nam, da se ne bodo dali drugače zaježiti, kakor s tem, da poseže vlada po skrajnem sredstvu samoohranbe ter proglasi za vse takšne in slične zločine preki sod.

— Moj odgovor. Članek v »Slov. Narodu« minule srede z naslovom »Epilog ali prolog?« sem podpisal s polnim imenom. Dostaviti ali preklicati nimam ničesar. Anonimne hruljante v četrtkovi in petkovi številki »Naprejak«, ki niso pobili niti ene mojih trditve in očitkov ter niti v psolvah niso originalni, pozivljam: Podpišite se! Izza plota zna zmerjati vsaka baba in izza grma zna streljati vsak strahopetec. — Fran Govekar.

— Brzovlaci Ljubljana - Beograd in nazaj. Danes začneta zopet voziti na progi Ljubljana-Beograd in nazaj brzovlaka št. 16 in 17. Iz Ljubljane odhaja brzovlak ob 20.20 zvečer, prihaja pa v Ljubljano ob 6.30 zjutraj.

— Demobilizacija, - cenzura. (Uradno.) Ko se dne 5. maja dokonča demobilizacija vojske, preneha od tega dne tudi vojna cenzura, o čemer so že obveščene vse vojaške oblasti. Tudi minister za notranje stvari in vse pokrajinske vlade so o tem obveščene. Od tega dne bo tisk podvržen zakonom, ki so v raznih krajih pred vojno bili v veljavi.

— Iz višnegorskega okraja nam pišejo: V 96. šteč. »Slov. Naroda« se pozivljajo vsi begunci, da se vrnejo čimprej domov in to v teku enega meseca. Po tem roku bodo vsem beguncem, ki se ne vrnejo, ustavljene begunske podpore. Da morejo begunci odpeljati se na svoje domove, morajo se oglašiti na okrajno glavarstvo v Liti in tam dobiti potrebne listine za to potovanje. Potovanje v Liti na glavarstvo pa dela beguncem velike sitnosti radi oddaljenosti, kajti od višnegorskega okraja se mora begunc peljati z vlakom v Ljubljano, od tam pa šele v Liti. Od Liti nazaj v Ljubljano in od Ljubljane zopet preko Višnjegore zopet v svoje bivališče. To potovanje provzročuje mnogo denarja in zamudo časa. Zbog tega prosimo, da si okrajno glavarstvo v Liti ukrene potrebno, da dobi begunci vse potrebne listine na »Bezinskem sovetu« v Ljubljani, ter si s tem prihrani vojniško tour in retour v Liti. Morda bi se pa dale listine dobiti na mesečnem uradnem dnevu v Višnjgori.

— Iz Rogaške Slatine nam pišejo: Sezija je pred vrati. Nekaj dni še in prihajali bodo gostje od vseh strani. Priprave od strani zdravilišča so že skoraj dogotovljene. Vendar pa

se ne moremo strinjati z neko akcijo, ki je javna tajnost. Vgnezdili so se namreč semkaj židje, ki se sučejo okoli hotela »Bauer«. Tam hočejo napraviti igralnico po vzgledu »Monte Carlo«. Poleg tega nameravajo v dotičnem hotelu narediti neki varijete, kjer se bodo židje in verižniki lahko zbirali v pozni uri, ko bodo hiše v središču zdravilišča nadzorovale oko policije. Naše Slatina je zdravilišče, kjer iščejo ljudje zdravlja, noče pa postati razuzdano letovišče z življenjem velikomestnih propalic in verižnikov. Vlada, pozor! — Tudi s pošto nismo zadovoljni, vsaj oni, ki poznamo obrat v seziji. Temu so krivi premajhni lokali, ki nikakor ne odgovarjajo obratnim in sanitarnim predpisom. Upajmo, da poseže vmes, kdor se bo čutil krivega za te razmere, bodisi nadpöstar, poštno ravnateljstvo, ravnateljstvo zdravilišča ali pa občina. Sedaj je še čas za popravo lanskih pogrškov, da ne bo zopet suvanja, prerivanja in prerekanja pri poštah okencih.

— Nedeljski kamniški vlak. Ki odhaja v nedelje in praznike iz Kamnice ob 21. (9. zvečer), prične voziti že prihodnjo nedeljo dne 2. maja, na kar opozarjamo planince.

— Prošnja iz Koroške. »Da se probudi narodna samozavest in razširi ljudska prosveta na naši najsevernejši meji, se je v Orehinju na Koroškem ustanovila Narodna čitalnica. Ker ljudje, stari in mladi, še pridno segajo po knjigah, prosi Narodna čitalnica in knjižnica v Orehinju vse pospeševalce narodne prosvete na Koroškem, da ji darujejo knjige, tudi nemške, zlasti z lahkimi čitvami, in jih ji dopošljejo. Imena darovalcev pričbimo v obeh koroških listih.

— Oddaja tobačnih zalog in trafik. Oddajo se tobačne trafike v Gaberju pri Celju št. 3; v Celju, Ljubljanska cesta št. 1, in v Ptuj, Minoritski trg št. 5, do 20. maja. Tobakna glavna zaloga v Šmarju pri Jelšah je razpisana do 27. maja t. l. — Mestna ljudska kopel je z današnjim dnem zopet odprta in na razpolago občinstvu. Ker so se izvršila velika popravila v kopeli, ki so povzročila ogromne stroške, so se cene kopeli primerno zvišale.

— Jožef Breskvar, strojevodja, naj se takoj zgleda v upravnika šega lista.

— Roparski umor v Mačkovcih (Prekmurje). Dne 31. marca t. l. so našli nad tunelom pri Mačkovcih (Prekmurje) žensko, ki je bila umorjena in oropana od neznanih zločincev. Popis oseb: 20 do 25 let stara, dobro rejena, kratkih svetlih las in istih obrvi, okroglega obraza, malega nosu, male okrogle brade, na zgornji levi čeljusti je imela 4 zlate (1 podočnik in 3 kotnike), na desni zgornji pa 3 zlate kotnike. Roke so bile mehke in z negovanimi nohti. Obleka: mestna noša, ponošeni črnosuknjast plašč in črno krilo, naprtni okrašen (raznovrstne cvetlice). Polzvedbe po nepoznanu so se brez uspešne. Edino ena oseba priča, da jo je videla dne 29. marca blizu Gornje Lendave, Prekmurje, v spremstvu 30letne, srednje velike žene črnege polta in črnooblečene (oglavni robec črn). Obe sta krožarili s nogavicami, robci in drugimi malenkostmi. Govorili sta slovenski (štajersko narečje). Umorjena ni imela robea, ampak zimski ovratni roboc. Spremljevalka je trdila, da je oženjena. Opomni se, da posedujejo vse orožniške postaje v Prekmurju umorjenkino sliko. Vsa, ki o umorjenki kaj zve, naj to sporoči okrajni sodnji v Murski Soboti.

— Verženje s papirjem. Iz Beograda in Zagreba nam prihajajo vesti, da zahtevajo izvestni nekriščeniti in žal tudi krščeni trgovci za navani časnika. papir do osem dinarjev za kilogram. — Informirali smo se v papirnici v Večah ter poizvedeli, da doslej takega papirja še nihče ni plačal dražje, ko največ 9 kron 75 vin. za kg od tovarne. Ker se je moralo zadnje dni povisati mezde delavcev za 70% in uradništvu za 30% in ter tudi cene vsem surovinam nepretrgoma rastejo, bo tovarna sicer prisiljena, da podraži papir za največ 20-25%, toda tudi v tem slučaju bo zgoraj označena lihvarska cena še vedno vsaj za 50% previsoka. — Ker se s takim nesramnim oduštvom ne le neopravičuje draže vsi tiskarski izdelki, temveč tudi spravlja ob glas mlado domačo industrijo, svetujemo Uduženim papirnicam, da stavijo svoje odjemalce pod najstrožjo kontrolo in vsako zlorabo prodaje kaznujejo neizprosno z odrekanjem vsakega blaga. Dobro bi bilo tudi, da se vsakokratna tvorniška cena papirja objavi, tako da bo prizadeto občinstvo samo zamoglo kontrolirati prodajne cene.

— Prevaran podstrešni tat. Tam na Bleiweisovi cesti je bilo. V podstrešje neke hiše se je priplazil pod-

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. aprila 1920.

— Prilidnja številka našega lista izide šele v ponedeljek, ker praznuje naše tipografsko osebo praznik 1. maja.

— Župan dr. Ivan Tavčar je odšel danes po zdravniškem nasvetu na večtedenski dopust. V tem času ga nadomešča v poslih občinskega sveta podžupan dr. Karel Triller, ki je strankam na razpolago od 11. do 12. ure popoldne; v zadevah občinske aprovizacije pa sprejema tudi podžupan le vsak terek.

— Povratek naše mirovne delegacije. Včeraj zjutraj ob polu devetih so dospeli v Ljubljano z ekspresnim vlakom člani naše mirovne delegacije gg. dr. Trumbič, dr. Žolger in dr. Rybář ter so nadaljevali z istim vlakom potovanje v Beograd. Na kolodvoru jih je pozdravil predsednik deželne vlade dr. Brejc v spremstvu okrajnega glavarja dr. Vodopivca.

— Gremilj trgovcev v Ljubljani naznanja svojim članom, da bodo jutri, dne 1. maja, trgovine cel dan odprte. — Načelnik.

— Vlaki iz Ljubljane v Italijo jutri ne bodo vozili, ker praznujejo v Italiji prvi majnik.

— Zakaj tako? Današnji »Slovenec« piše pod glavo »Po ponesrečenosti stavki komunistov«: »V Ljubljano se je vrnil voditelj komunistov nadrevident dr. železnice Vencajz, ki je že nekaj dni pred izbruhom železničarske stavke odpotoval iz Ljubljane.« Ali je ta alibi za to zabeležen, da bi se tega nemirnega gospoda Bog ne dal ne klicalo na odgovor? Morda bi bilo vendar dobro, če bi se z razmerami tudi tega »voditelja komunistov« nekoliko pečali pri naši vladi? Kolikor smo poučeni, je gospod voditelj komunistov Vencajz glede železničarske službe že dolgo časa »na razpoloženju«. De luje (sic!) pa pri stanovanjski komisiji v nadomestilo. Da ga država ne plača zastoni, se lahko vozi v komunističnih zadevah »blagovremeno« v Beograd. Pri nas so razni ljudje državni štipendisti v ta namen, da ima priliko celo svoje delo posvetiti krivi politiki in zmedarjanju, meda so

strešni tat ter tam zapazil težak kovčeg. »Aha! Tega snemim!... Tako je tudi storil. Potem pa je bilo veliko razočaranje. V kovčegu so bile same pevske note, zanimiva pisma in drugi papirji, vse lepo sortirano in zvezano. Okraden je bil neki operni pevec slovenske opere. Tatvino je še le sedaj zapazil. Škodo ceni na 3000 kron.

— Kronika. Kaj vse krađe! Iz podstrešja hiše št. 1 Za gradom so odnesli 5 m dolgo slovensko zastavo, vredno 300 K, dalje 18 m belega, 1200 K vrednega domačega platna in 8 prtov, 1000 K vrednih. — Posestnikovemu sinu Ignaciju Mostarju iz Ilovice je bilo ukradeno »Puchovo« kolo.

Kultura.

Repertoar kraljev. slovenskega gledališča. Opera. V petek, dne 30. aprila: Trovator, abonma A. — V soboto, dne 1. maja: Prodana nevesta, izven abonma. — V nedeljo, dne 2. maja: Faust, izven abonma. — Drama: V petek, dne 29. aprila: Golgota, delavska predstava, izven abonma. — V soboto, dne 1. maja: Saloma — Slepi, abonma E. — V nedeljo, dne 2. maja: Smrti ples, izven abonma. — Vred poljske odredbe, da ne sme biti po 10. uri nikdo več na cesti, se vrše do preklica vse predstave v opernem in dramskem gledališču ob 6. zvečer.

Koncert »Ljubljanskega Zvona« dne 3. maja 1939. Sodelovanje pomnoženega gledališkega orkestra pod izbornim vodstvom gosp. kapelnika Brezovška, lam. Ši za prvovrstni užitek. Znamenita Berlinska simfonija »Harold v Italiji«, pisana za Paganinija, bo nudila gosp. Ladislavu Černyju, solovistom opernega orkestra, priliko, da pokaže svoje velike zmožnosti. — Vstopnice za koncert v Dolenci trafil.

Sokolstvo.

Sokol II. se je posebno v zadnjih letih razmahnil, kar je tudi pokazal s svojimi mnogobrojnimi in dostikrat naravnost presenetljivimi nastopi. Žal, da se resno delo, ki se ravno v telovadnici vrši s trudom in poštenostjo, veliko premalo upošteva pri obsevnosti, kar se mora s žalostjo konstatirati. — Vkljub temu pa upamo, da se bodo telovadna akademija naših mladičev in naših najdražjih, ki bo v soboto 1. majnika ob pol 8. uri zvečer na realni, posetila dobro tako od strani staršev kot ostalega občinstva. Pokažite za obilno udeležbo, da cenite resno delo! Vstopnice so v predprodaji pri br. M. Krapežu, Jurčičev trg. Vstopnina naravnost malenkostna. Posebni vabil se z ozirom na štedenje ni razpisalo. Vabljeni pa so vsi, ki imajo dobro voljo in srce za naraščaj. Zdravol k

Telovadno društvo Sokol v Štepanji vasi. Nameravana telovadna akademija se ne vrši v nedeljo, 2. maja, kar so vsled vladne navedbe vse prireditve prepovedane, temveč na praznik Vnebohoda dne 13. maja, na kar se bratska društva opozarjajo. Odobr. (k)

Dramatični odsek Sokola I. vabi svoje člane na važen sestanek dne 2. maja ob 10. dopoldne v društveno sobo, Trg Tabor št. 2.

Sokol v Šiški naznanja, da je moral svojo telovadno akademijo, ki bi se imela vršiti dne 25. aprila, odnosno 2. maja, preložiti na poznejši čas. V predprodaji kupljene vstopnice ali blagovoli občinstvo sbrati za takrat. — Odobr. k

Majnikov večer, ki ga priredi društvo za zgradbo Sokolskega doma Sokolu I. dne 8. maja v veliki dvorani hotela Union, bo nudil obiskovalcem zelo mnogobrojen spored. Ker je namen prireditve ta, da se čim prej zbere zadostna sredstva za zgradbo lastnega doma, v katerem se bo Sokolstvo nemoteno razvijalo, upati je, da se tega večera udeležijo v mnogobrojem številu bratje in sestre ter Sokolstvo naklonjeno občinstvo. Pomagajte nam, da si čim prej zgradimo lastno streho! Zdravol k

Vidmarjeve proste večerke za člane in članice so izšle v posebnih, lični brošuri. Sokolskim društvom se dopušča potom žup, naročila posameznikov pa se naj naslovijo na Sokolski Savez SHS v Ljubljani, Narodni dom. Cena 5 kron.

Turistika in sport.

Ustanovitev nogometnega podsveza, sportna zveza in jugoslovenskega olimpijskega pododpora Ljubljana se je vršila v soboto 24. in nedeljo 25. aprila v posvetovalnici mestnega magistrata. V soboto so se vršila posvetovalna in sprejela nekatere spremembe, v nedeljo pa je bil po pordavnem govoru dr. Cirila Žitka izvoljen za predsednika zborovanja i. Fr. Zupanc. Sledila sta dva temeljita in lepa ter strokovno zelo zanimiva referata in sicer: dr. Demšar: sport in higijena, in ravni Jug: splošni referat o pomenu sporta. Nato se je prvo konstitucionalni odbor nogometnega podsveza in je bil izvoljen za predsednika ravnatelj ljubljanskega liceja A. Jug. Odobrila so se pravila, nakar se je osnovala sportna zveza. V odbor so bili izvoljeni: predsednik dr. C. Žitek, I. podpredsednik A. Jug, II. podpredsednik mesto je ostalo rezervirano za izvoljenega člana kluba, I. tajnik Evg. Betetto, II. tajnik St. Planinšek, I. blagajnik K. Vatašek, II. blagajnik Jos. Kunaver; razen teh so zastopani v odboru še te le osebe: vestalni, dirkalni, smučarski, lahko atletični, kolesarski in motociklisti, plavalni, tenis ter gledališki računovodja: I. Malenšek in V. Logar. Razen tega se je izvolilo še razsodišče, obstoječe iz predsednika g. dr. Al. Praunseita in članov g. dr. J. Perceta, dr. Cirila Paulina, dr. Jerneja Demšarja in ing. Matka Prelovška. — Končno se je osnoval še jugoslovenski olimpijski pododpor Ljubljana, obstoječe iz predsednika g. dr. Cirila Žitka,

trih podpredsednikov, dveh tajnikov, dveh blagajnikov, odborovih zagrebovalnih olimpijskega odbora ter zastopnikov za uk in bogocastja, referata za telesno vzgojo, poverilništva za socialno skrbstvo, generalnega komisarija za turistični promet, dravsko divizijale oblasti, mesta Ljubljana, udruženja jugoslov. novinarjev, sovesta za telesno vzgojo pri zdravstvenem odboru za Slovenijo in listro in sportne zveze Ljubljana. — Predlata in odobrila so se pripravljeni pravila, razpravljalo o delovnem programu za tekočo sezono in sklenilo izdajanje sportnega lista. Nadalje se je sklenilo prirediti v jeseni sportni meeting in izrekla topla zahvala generalu Smiljanicu za njegovo naklonenost pri gradbi dirkališča in stadiona. Po zaključnem govoru g. predsednika so se zborovali razšli s zavestjo, da se je z osnovanjem teh tako potrebnih sportnih organizacij postavil nov, trden temelj za uspešen razvoj sporta v Sloveniji.

Društvene vesti in prireditve.

Sekcija Ljubljana Udruženja jugoslovenskih inženirjev in arhitektov vabi svoje člane na sestaneke v sredo, dne 3. maja 1939 ob 20. uri v posvetovalnico mestnega magistrata. Razgovor o glavni skupščini v Zagrebu o Binkošti in predavanje vseučilišnega profesorja inž. Vurnika o organizaciji Slovenskega stanovanja.

Zadruga sobo »Črtnilkarjev in pisarjev« slavnemu občinstvu vlijudno naznanja, da se je v teku enega meseca podaril material za 100 odstotkov ter delavne moči za 80 odstotkov, vsled česar je imenovana zadruga primorana, svoje cene delu primerno povišati, kar naj slavno občinstvo blagovoli vzeti na znanje. — Načelstvo.

Zadruga zidarskih mestov. Lista izvoljenega odbora naj se opravi v toliko, da se namesto pomotoma navedenega odhodka Karla Rolca, Ormož, postavi pravilno gosp. Curk Matko, Ljubljana.

Objava »Zadruga gostilničarjev in tavarjarjev« v Ljubljani. Med gostilničarjem in kavarniškim uslužbenstvom je zadnji čas vsled hujšanja brezposelnih postopev komunističnega duha nastala zberanost in neposlušnost, ki se je javljala v naravnost sovražnem razpoloženju napram gospodarjem. Pri vseh obrtnih zadrugah je za pripadnike zadruge, to je tudi za pomočnike po zakonu določen pomočniški zbor, ki je kot korporacija pristojen za vsa pogajanja in v vseh zadevah, ki obstojajo med gospodarji in pomočniki. Gotovim brezposelnim življenjem pa ta korporacija ni bila po godu, kar je delovala preveč sivo z gospodarji. Zato so osnovali novo društvo natakarev in drugih uslužbenecv gostilničarske obrti. To društvo si je prilastilo kar dikatorske pravice, razveljavljalo obstoječe zakone ter postavljalo na njih mesto svoje odločbe, skovane na svojih polnočnih sestankih. Gostilničarska organizacija, vpoštevajoč svoj pomočniški zbor, je šla uslužbenstvu tako pri mezdah zahtevah, kakor tudi v vseh drugih oziirih vseskozi kulantno na roke, ter vpoštevajoč interes pomočnikov kot članov zadruge, a to vedno le pod egoizma pomočniškega zbora, ne računalo s političnim strankarskim društvom natakarev, katerega ne priznava in tudi neče vpoštevati, to tem manj, ker se je zadnje čase jasno pokazalo, da je to društvo popolnoma v rokah komunističnih hujšakov. Uslužbenstvo ne kaže več nobene uljudnosti napram gostom in nobene poslušnosti napram gospodarjem, tako da imajo le-ti utis, kakor da bi bili obdani od samih sovražnikov v svojih obratih. Tak položaj pa je nevarljiv. Zato so gostilničarji sklenili, da se kratkoma otresejo takih elementov, ki so zadnji čas kazali simpatije za komuniste in so sodelovali pri zadnjih državi nevarnih naklepih. S takimi živili ni sporazuma in je najbolje, da se jih odsvetli iz služb. Kdor gori za komunistični evanجيل, je sovražnik obstoječega reda in škodilivec države, zato mora od hiše. Od društva natakarev priporočeni se splošno ne bo sprejemalo v službo, marveč le one, ki jih priporoči zadruga posredovalnica. Policijo opozarjamo istočasno, da bi bilo umestno izgnati tiste brezposelne elemente, ki sprilajo in zavajajo dobro uslužbenstvo v družbo, ki kažejo naravnost protidržavne tendence. Solidna doletka, ki žele dobiti dobrih mest natakarev in gostilničarskih in kavarniških obratih, se naj oglašijo v zadrugi pisarni. Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev v Ljubljani.

Davek na vojne dobičke.

(Dalje.)

Nakazila v vojne dobičke, ki se ne morejo upoštevati kot izdatki niti pri družbah s javnim računodajstvom, niti pri fizičnih in pravnih osebah.

Pri izračunavanju skupnega dohodka se ima zaračunjavati dohodek a) iz zemljišč, b) iz stavb, c) od kapitala, d) službe osebnega dela in obratov, in e) vsi drugi dohodki iz kakršnegoli vira. Na obveznosti plačevanja vojnega davka ničesar ne spreminja dejstvo, da obveznik ni prejel dohodkov, ki so mu pritekali. Izvzame se samo slučaj, ako se dokaže, da ga ne zadene nobena krivica, da se mu dohodki niso izplačali. To stavejo tudi finančna uprava v evidenci in v primeru, da se mu pozneje izplačajo, se bo naknadno odpravila na podlagi naknadne prilave. Ako se glede katerega dohodka še ni izvršil obračun s interesom, mora se 30 dni po obračunu podati prilava za naknadno odpravo. Ako ti obračuni ne bodo končani do konca leta 1939, je obveznik dolžan prilaviti jih pristojni finančni upravi najpozneje do 31. marca 1941, katere lahko odredi, da se davek še pred končnim obračunom odmeri.

Davčnemu obvezniku, ki ima več obratov ali podjetij, se bodo vsi obrati obratno odpravili in se tudi tedaj, ako

obrat niso v svoji in spadajo pod različne finančne obsele. Pri obdavčenju se upoštevajo skupni dohodki zaprega in členov njegove rednice.

Pri odmeri davka na vojne dobičke se ne more to davk odbiti od višine dohodkov, ki so imeli obdavčiti. V davku na vojne dobičke se ne plačuje noben dohodek.

Ugotovljene izgube se morajo odbiti od dohodkov rednega leta. Ako je več finančnih uprav pristojnih za obdavčenje posameznika, obdavči vse same ona finančna uprava, kjer je glavni obrat, oziroma poslovni sedež davčnega obveznika in njegovo bivališče.

Višino dohodkov, ki so davku podvrženi, bodo ugotavljali davčni odbori, sestavljeni po čl. 87. zakona o neposrednem davku.

Prilava mora podati vsakdo, katerega skupni dohodki za leto 1914—1918 presegajo 20.000 dinarjev in za 1919 pa 15.000 dinarjev brez ostra na to, ali je imel vojne dobičke ali ne. V prilavi mora navesti svoje dohodke iz leta 1911, na podlagi česar se določijo potem vojni dobički.

Kdor ne poda prilave, se kaznuje s kaznijo 10—25 odstotkov od višine odmerjenega davka in ako niti na poziv finančne uprave ne poda prilave, izgubi pravico pritožbe.

Na ozemlja bivše Avstrije, torej pri nas v Sloveniji, veljajo vsi zakoni in zakonske navedbe o davku na vojne dobičke, ki so tam veljali do 1918 in ki niso snurmeneni s tem zakonom. Za Slovenijo velja to s to izjemo, da velja zakon s dne 16. februarja 1918 samo za obdavčenje dobičkov iz vojnih let 1916, 1917 in 1917. medtem ko veljajo za odmerjenje davka za leto 1919 določila cesarske navedbe od 16. aprila 1916 in izvršilne navedbe s dne 8. avgusta 1916, v kolikor jih sedanji zakon ne izpreminja. In zakon od 17. aprila 1918 pa se razveljavlja popolnoma.

Pri obdavčenju družb se smatra za vojnično (lastno) glavnično plačana glavnična in vse prave rezerve, ki so v bilni kot take navedene.

Izjemoma k tem določbam se ne vračunjavajo v vojnično glavnično one rezerve, ki so nastale iz vojnih dobičkov in povzročene osnovne glavnične iz vojnih dobičkov in rezerv.

Nova vplačila na osnovno glavnično, ki so se izvršila tekom let 1918 in 1919 se te glavnične ne smejo priračunati v toliko, v kolikor je bila nabava nove glavnične nepotrebna za vzdržanje in razširjenje poslova v dotičnem letu.

V slučaju tozadevnih dvomov, se bodo zaslislali strokovnjaki eventualno tudi oblasti, ki so povišanje glavnične dovolile.

Davka na vojne dobičke iz leta 1918 in 1919 fizične in pravne osebe ne plačajo, ako je njihov dohodek l. 1918 manjši kot 20.000 kron in leta 1919 manjši kot 30.000 kron. Ako je njihov dohodek sicer večji, toda ne presegajo dohodka, oziroma srednjega dohodka iz prejšnjih let v letu 1918 za 6000 in v letu 1919 za 9000 kron, medtem ko za prejšnja leta veljajo zgoraj navedeni zakoni in navedbe.

Kar se tiče določb glede dohodkov od zemljiške posesti, se določila veljavnih zakonov nadomestijo v toliko, da dohodki zemljišč, ki se potom porcije določijo, od onega dela, ki ga obdeluje lastnik sam v lastni režiiji, ne morejo biti manjši od 75% povprečne zakupnine, ki se plača v dotični okoliščini za podobno posest na turo zemlje v jeseni onega leta, ki služi za podlagi izračunavanja dohodkov za odmerjenje dohoduna, osiroma davka na vojne dobičke.

Temu nasprotujoča mnenja strokovnih organov bodo uredili finančni organi na podlagi službene dogmatih podatkov.

Zadnje vojno leto je leto 1919 in tozadevno se imajo roki, ki so v navedenih zakonih določeni v zvezi s sadnjim vojnim letom, za leto dni podaljšati, v kolikor to še ni v drugih zakonih določeno.

Morebitne zgube let 1918 in 1919, ki so v stvarni zvezi s poslovanjem poprejšnjih let, se bodo odražale od večjih dobičkov iz dohodkov predhodnih let, iz katerih izhajajo. To se sme, vršiti največ do one višine, ki odgovarja davku, ki je določen na vojne dobičke.

Davek na vojne dobičke, ki je bil plačan na podlagi dosedaj veljavnih zakonov, se bo odražal od one višine, ki se ima plačati po temu zakonu.

Družbam, ki imajo svoje sedeže v inozemstvu se odbije samo oni del plačenega davka na vojne dobičke, ki odpade na tuzemsko podjetje. Tozadevno ugotovitev izvršijo pristojne finančne oblasti.

Finančni minister je pooblaščen, da v naših pokrajinah po potrebi zamenja davčne komisije sestavljene pe dosedaj veljavnih zakonih s novimi in odredi nanovo njih pravice.

Izpremenbo, katere so napravile nekatere pokrajinske vlade s ozirom na izvrševanje odmere davka, lahko finančni minister prizna, ako se mu zdi potrebno, in se bo v tem primeru vršilo odmerjenje davka nadalje po dotedanjem načinu. Pravico izmenjave predsednika in članov posameznih komisij, lahko preneso finančni minister na svojega delegata ali na kako drugo svojo oblast.

Ako se ugotovi, da se davčni odbori iz let 1914—1918, v posameznih slučajih omejenoma sorazmerno nepravilno odmerjajo davek, lahko finančni minister odredi, da se ti davki odpravijo in nakrat pred novo sestavitvijo

pravilni odbori in to tudi tedaj, ako je to odmerjenje postalo še pravomočno. Za podanje takih predlogov in prilav, je določen rok 8 mesecev od dneva uveljavljenja tega zakona.

Odmerjeni davek na vojne dobičke se ima plačati v treh obrokih. Prvi obrok, ki se ima plačati tekom tridesetih dni po dostavitvi plačilnega naloga znaša 80% odmerjenega davka; drugi obrok, ki znaša 25% se plača v naslednjih dveh mesecih in zadnji obrok, ostanek 25%, zopet v nadaljnjih dveh mesecih.

Onim davkoplačevalcem, ki doprinešajo zadostne dokaze, da odmerjenega davka ne morejo v zakonito določenem roku plačati, lahko delegat finančnega ministra dovolji poveljniji način odplačevanja, ki pa se sme raztegniti največ do osem mesecev od dneva ko je bil dostavljen nalog za plačanje.

Kazenske odredbe poprej pri nas veljavnih zakonov ne veljajo več in veljajo tozadevno samo navedeni predpisi novega zakona.

Gospodarske vesti.

— Ogromen razvoj angleške industrije. Kapital, uporabljen v angleški industriji prvo letošnje četrtletje, znaša 147 milijonov šterlingov proti 398 v istem času lanskega leta. Prve tri mesece letos registrirajo 423 milj. šterlingov v januarju, 352 v februarju in 693 — 4 milijone več nego celo leto 1918 — v marcu.

— Izvoz jalec. Vlada je dovolila izvoz 150 vagonov jalec in sedaj se razširja neverjetna vest, da je od te množine dobil v izvoz nek Marbach v Mariboru, ki se sicer peča z manufakturo. Od ostale množine pa je dobila nekaj neka angleška banka, drugo pa kavarnarji, knjižničarji in pa tvrdke, ki so nastale čez noč v svrhu eksporta jalec. Povdarjamo, da je ta vlada zelo veliko obkrožala svoje prednico in si pridobivala izvoznice in uverjenja in sedaj pa sama vganja korupcijo, saj dodelitev izvoza jalec manufakturi, ali kavarnarju ali knjižničarju ni drugega kot korupcija. Pri taki vladbi se lahko doživimo, da bo konjederer uvažal zdravila, čevljar pa bo dobil nakupovanje umetnin. V obrambo trgovskega slovesa naše domovine moramo odločno zahtevati, da naj izvažajo ta predmet ljudi, ki se razumejo in se z njim pečajo. Neveščaki bodo nam pokvarili tuja tržišča, nas spravili ob dobro ime.

— Javna dražba lesa v Zirovniški planini pod Stolom. Dne 9. maja t. l. se vrši v hostah pri Zirovniški (Gorenjeko) v prostorih gostilne Matič ob 8. uri popoldne javna dražba kakih 1000 m³ jezevega in smrekovega lesa iz srenjakega gozda pod Stolom. Les se lahko ogleda vsak dan od 3.—8. maja t. l. na licu mesta. Vsa pojasnila daje načelnik Ivan Matič v Mostah. (3)

Najnovejša poročila.

NITTI O SANREMSKI KONFERENCI.

LDU. Rim, 29. aprila. (Brezžično.) Ministrski predsednik Nitti je glede uspeha sanremške konference izjavil, da sta Anglija in Francija dovolili Italiji izključno pravico eksploatacije obsežnih pokrajin. To ozemlje se začneja pri Adramitskem zalivu, se razteza čez maloazijsko visoko ravan in konča zapadno morskega zaliva. Italija je tudi dobila zagotovilo, da sme eksploatirati premovalnike pri Herakleji. — V jadranskem vprašanju je Nitti drage volje ugodel želi Jugoslovenov, potem neposrednih pogajanj čimprej rešiti za dobro.

POSLANEC PITACCO O JADRANSKEM VPRAŠANJU.

Trst, 27. aprila. »Piccolo« poročevalc je imel v San Remu pogovor s tržaškim odposlancem Pitacco, ki mu je o svojih razgovorih s Scialojo in Nittijem približno tole povedal: Naša delegacija je imela namen sporočiti Italijanskim mirovnim delegatom zahtevo shoda, ki se je vršil 22. februarja v Trstu, da naj se jadransko vprašanje čimprej reši na podlagi določb londonske pogodbe. Scialoja, kakor je bilo pričakovati, seveda ni dal nikake obvezne izjave. Izjavil je samo, da zavezniki priznavajo londonsko pogodbo. Seveda je povdarjal tudi težkoče, ki jih ima ta pogodba vsled Wilsonovega stališča. Posameznosti iz pogovora z Nittijem Pitacco še ne more povedati. Rešitev jadranskega vprašanja je po Pitaccovi izjavi nujna vsled gospodarskega zastaja v sosednem ozemlju, vsled zavlačevanja obnovitve, ki je posledica-tega zastaja in vsled jugoslovenske propagande med socialisti. Zahteval je migne odredbe, ki naj odstranijo med ljudstvom nezadovoljnost in sicer pred vsem zgradbo predelne železnice, ker vodi dve železniški zvezi preko jugoslovenskega ozemlja. Istotako v težkih odnošajih se nahaja Dalmacija, ki ima še danes kronsko valuto in si je onemogočen promet s Trstom. Benetkami in Jakinom. Zilottu je pri tel prilikih trdil, da je Dalmacija pripravljen že v huiše žrtve, samo da bi bila priklonjena materi Italiji.

ITALIJANI ZA MAJZARKE KOMUNISTE.

LDU. Budimpešta, 29. aprila. (D.)

— Lev na javno dražbo! Na birniščih ponedeljek ob 10. uri v Zasilpu pri Bledu v prostorih gas. doma, odajal se bode lov za dobro štiril let, lov je v Triglavskem gorovju in obsega približno 800 johov ter obstoji iz divjih kos, petelinov in ruševcev. (3)

— Elektrifikacija železnice v Avstriji. Ogromno pomnilkanje premoga na železnicih in v industriji je prisililo Avstrijo k temu, da se je začela resno in s široko zasnovanim programom baviti z vraščanjem elektrifikacije posameznih prometnih črt državnoželezniških prog. Iz tega celnega programa nas posebno zanima in se šča elektrifikacija državne železnice na severnem Koroskem, ki direktno meji na naše državne proge in skoraj proga Beljak - Spital - Schwarzach - turska proga do Solnograda, ker je to naša bodoča najbližja zveza z Nemčijo in Švico, ter Italijo St. Michael - Beljak z odbočkami St. Vid - Celovec - Vetrinje. V ta namen bodo takrat stili vodne sile Mankice in prihodit letno 40.000—50.000 ton premoga in 1000 promogovnih voz. Projekt se ima izvršiti v netih letih in bo stal 3½ milijarde kron. Vendar je to edini izhod za zadolženo Avstrijo, ki je skoro brez premoga. Vsota je še zelo nizka, ako se pomisli, da je sedaj stavba železnice v Avstriji 35krat dražja, cene živil so se 50krat podražile in premog pa do 100kratno.

— Avstrijske trgovske organizacije v Jugoslaviji. Pod tem naslovom piše »Jugoslovenski Lloyd« z dne 21. maja: Primamo od jednog trgovca s otmateina prepis jednog pisma bečkog »Alteins Handelsvereinigung G. m. b. H.«, u kojima ovu avstrijsku organizaciju saopćuje, da je njoj povereno od u Jugoslaviji se nalazećih fabrika gvozdja, da kupuje za njih u Jugoslaviji potrebne sirovine (staro gvozdje), i da će se uslijed toga u Jugoslaviji osnovati posebni odsjek organizacije! Do nje postavljena filijala, neka se mušterije izvoze obratiti izravno u Beč... Ovo je pismo na jugoslovenske trgovce naravno sastavljeno na nemačkom jeziku, a predstavlja drski atentat na historijsku činjenicu, da je prestala austro - ugarska monarhija i da se danas nalazimo u Jugoslaviji. Karakteristično je, da u Jugoslaviji se nalazeća industrija poverava dobavu sirovina jednoj avstrijskoj instituciji, da perhorecira izravni saobraćaj sa jugoslovenskim trgovcima. Treba znati, da se tim u Jugoslaviji se nalazećim fabrikama stvaraju ravna, unatoč raznim »nacionalizacijama«, iz Beča. Samo tako se je moglo dogoditi, da su bečka nadzornatelstva u Jugoslaviji se nalazećih industrije stavili jugoslovenske trgovce pod tutorstvo avstrijske organizacije. Protiv ovog postupka mora se naložiti prosvjedovati, a nema sumnje, da trgovci u Jugoslaviji ne će htjeti da stupe u vezu sa filijalom »Alteins Handelsvereinigung-a«, koja je već počela da deluje u Ljubljani, na što naročito svratimo pozornost ljubljanske trgovačke komore.

KU. — OKU.) Na današnji seji narodne skupščine je poslanec grof Szig.

ray (kršćansko - narodna stranka) interpelliral radi vzroka nenadnega odpotovanja italijanskih delegatov iz Madžarske. Ministrski predsednik Simonyi - Semadan je odgovoril, da mu je italijanski vrhovni komisar sporočil, da vlada v italijanski socialnodemokratski stranki vznemirjenje, ker Madžari ravno barbarsko s komunisti, ker jih zapirajo in ker jim ne dajo zadostne hrane. Ministrski predsednik je lojalno dovolil obisk ječ in taborišč za internirance, kjer so nastanjeni komunisti. Ministrski predsednik je na to prečitati uradno poročilo, po katerem so italijanski delegati pozdravili internirance v Hajmaskeru z govorom v imenu italijanskega proletarijata in tretje internacionale. (Velik nemir na vseh straneh zbornice.) Pri obisku, je nadaljeval ministrski predsednik, so se interniranci pritožili radi hrane in radi oblek, kar so si Italijani zapisali. Vse te pritožbe so pa po uradni ugotovitvi popolnoma neopravičene. Italijani so tolažili komuniste, češ da se bodo razmere kmalu izpremenile in da bodo kmalu osvobojeni. Italijani so v dunajskem listu »Arbeiterztg.« tudi objavili članek, kjer so trpeče pozdravili v imenu svoje stranke, ki pripada tretji internacionali, in naznanili, da se bodo zbirali darovi. Povsem tem, je dejal ministrski predsednik, vlada ni dovolila, da bi Italijani nadaljevali obisk taborišč. Ni mogoče, da pustimo v današnjih časih k zaprtim komunistom tulce, ki tam ščuvajo. Nimamo ničesar zatajiti, toda prepričani bomo, da se v imenu gostoljubnosti v naših taboriščih hujša. Odgovor ministrskega predsednika je zbornica vzela na znanje.

RAZVELJAVLJENI MANDATI ZA GREBSKIH KOMUNISTOV.

LDU. Zagreb, 29. aprila. Danes je vlada izročila poverjeniku za mesto Zagreb naredbo, s katero so razveljavljajo mandati vseh 20 komunističnih mestnih svetovalcev ter mandata dr. Hinkoviča in Bukčega, in to zaradi tega, ker so položili imenovani svetovalci prisego s pridržkom, kar pa zakon ne dopušta. Nadalje pravi naredba, da je izvolitev Svetozarja Delića za župana neveljavna, ker je bil njegov mandat

razveljavljen. Radi tega pozivlja vladna poverjenika, naj takoj skliče sejo mestnega sveta, na kateri se bo vršila volitev župana in podžupana. Namesto zastopnikov, čijih mandati so bili razveljavljeni, stopijo po vrsti oni, ki so na listi.

V ZAGREBU LOVE ŽELEZNIČARJE.

LDU. Zagreb, 29. aprila. Včeraj se je v mestu izvršila racija na železničarje, ki se niso javili v službo. Mestni komandi je bilo izročeno približno 100 železničarjev.

1. MAJ NA ČEŠKEM DRŽAVNI PRAZNIK.

LDU. Praga, 29. aprila. (ČTU.) Ministrski svet je sklenil, da se 1. maj obhaja kot državni praznik.

SPORAZUM MED ŽELEZNIČARJI IN MINISTRSTVOM.

LDU. Beograd, 29. aprila. Pričakujejo, da bo danes ali jutri dosežen sporazum med stavkajočimi železničarji in železniškim ministrom.

NITTI O ODGODITVI REŠITVE JADRANSKEGA VPRAŠANJA.

Pariz, 27. aprila. »Matin« poroča iz San Rema, da je Nitti izjavil glede odgoditve rešitve jadranskega vprašanja: »Trumbić se hoče z menoj pogajati, predno se izjavi definitivno o tem vprašanju mirovna konferenca. Seveda nisem mogel storiti drugega kot v to privoliti. Spomenica z dne 9. decembra Jugoslovenov ni zadovoljevala, ker bi z vzpostavitvijo vmesne države izgubili preveč svojih sorojakov, ki jim jih nasprotno zavezniška nota od 20. januarja priznava.«

UPOR REŠKIH KAPUCINOV.

Trst, 28. aprila. »Il Piccolo della sera« prinaša z Reke, da so se uprli

kapucini tamošnjega samostana. Na superijorjevo poročilo v Rim se je odposlal na Reko poseben generalni komisar, da zažene preišče. Komisar je zahteval od upornikov, da se podvržejo samostanski disciplini, čemur se pa niso hoteli vdati. Civilne oblasti, ki so bile naprošene za intervencijo, so jo odklonile, češ, da gre tu za izključno versko zadevo. Tudi grožnja suspenzije »a divinis« ni zalegla. Sedem bratov je predložilo komisarju spomenico, v kateri pravijo, da ne morejo delati proti svoji vesti in da so vsled tega sklenili, odložit redovniško kuto. Predno pa zapuste samostan, zahtevajo, da jim samostan priskrbi civilne obleke, oziroma da za njihovo nabavo vsakemu po 5000 reških kron. Ko vstopijo v civilno življenje, bodo zahtevali od samostana odškodnino za svoje delo. In kot začetek so izobesili na zunanjsčini neke samostanske hiše napis z D' Annunzilevim motom: »Hic manebimus optime«.

VTIS VESTI V WASHINGTONU O DOZDEVNEM JUGOSLOVENSKO-ITALIJANSKEM SPORAZUMU.

Washington, 27. aprila. Kakor javlja »Daily Chronicle«, je bil vtis, ki ga je napravila vest, da se je dosegel med Jugoslavijo in Italijo sporazum, velik. V washingtonskih diplomatskih krogih se je čakalo potrditve te vesti, ki bi bila imela za posledico, kakor se je trdilo, prijateljske odnose ne samo z Italijo, ampak tudi z ostalimi zavezniki državi. Amerika bi bila v tem slučaju pripravljena zopet sodelovati pri reševanju ostalih neresenih vprašanj na mirovni konferenci.

BOLGARSKI TOBAK V ITALIJI.

Rim, 28. aprila. Vesti, da bi bila

vlada pogodbenim potom oddala ameriškim tvežem rešilo za tobačne nasade v Toskani za znesek 30 milijard lir, se od strani vlade demantuje. Istočasno se sporoča, da je vlada sklenila, opustiti dobavo ameriškega tobaka, ker se namerava dobavljati količine iz Bolgarije.

DVE DENJIKOVNI LADJI ZAJELI DELAVCI V GENOVI V LJENI-NOVEM MENU.

Genova, 28. aprila. Pred par dnevi so dospeli semkaj ruske ladje: »Črno«, »Moore«, »Emerance«, »Societista« in »Klafiaccia« iz Odese pod Denikovo zastavo. Preteklo noč je šlo nekaj pooblaščenec marmarske zveze na krov prve in tretje ladje po nalogu generalnega tajnika Julietija in so izjavili, da si prilaste ladje imenom vlade sovjetske republike, ker Denikova vlada ne obstoji več. Prišli so karibnerji in kraljevske straže, ki so prisilili odposlance, da so zapustili ladje. Na ladji »Klafiaccia« so mornarji simpatizirali z odposlanci. Julietti je odpotoval v Rim, da prepreči, da ne bi prišle ladje v last Angležev, ker so namenjene v angleška pristanišča.

Raznoferosti.

Major in prostak. Kakor pripoveduje neki vojak, ki je prispe pred kratkim z Madžarskega, se je dogodila ob časi boljševskega preobrata sledeča zanimiva priredba: Major generalnega štaba dela že eno uro v pisarni, pisarniškega ordonanca pa ni še nikjer. Končno vstopi živizgale in ne salutira nič, ker je bilo vsako salutiranje najstrožje prepovedano, temveč pozdravi majorja z besedami: »Dobro jutro, baratom. Zakaj si pa prišel tako zgodaj v pisarno? Zdal smo vsi enaki in bomo vsi prihajali v pisarno šele ob devetih. No, pa če le par minut čez, tudi nič

ne da.« Major se je nasmehnil in rekel: »Slugi, da popolnoma soglasni s tem, da so vsi enaki in da delajo vsi enako. Pristavil je, da se bosta menjavala s slugo: en dan bo sluga njemu čistil obleko, čevlje in pisarno, dočim bo reševal major akte; drugi dan bo pa major posnažil pisarno in očistil slugi obleko in čevlje. — Sluga je bil presrečen, je brzo pospravil po pisarni, prinesel vode, pobrisal prah in ob desetih že odšel. Major je delal ves dan naporno. — Drugo jutro je major že davno lepo osnažil slugi čevlje in obleko in pospravil pisarno, ko sluga še ni bilo v pisarno. Okoli pol 10. pride se oblastno v sode za pisarno mizo in vzame v roke prvi akt. Ko ga natanko prebere, se uverti, da je že vse rešeno in da ni ničesar ukreniti. Vzame v roke drugi spis. Prečita črko za črko, toda vse je lepo rešeno, ničesar ni ukreniti. Pošlje oba spisa generalu. Le - ta ga takoj pozove, zakaj ni rešil spisov in mu naroči, da mora, ker je nujno, v dveh urah rešiti. Vzame spisa v roke, obrača ju in suče, pa nikakor ne vé, kaj naj bi naredil, kaj zapisal. Odloži oba spisa, dokler ne pride major. Vzame tretji spis, kjer se zahteva, naj izračunaj po karti višino označenih točk. Nič ne vé. Skrb se ga loti, znoj mu stopa na čelo, razburjen je. Okoli 17. ure pride major, da prinese v pisarno sveže vode itd. Vojak plane po koncu, strumno salutira in ponižno prosi, naj opravi vsak svoje prejšnje delo, češ, da ne morelo biti vsi enaki, ker major je razumel obojno delo prav dobro, on, sluga pa le svoje.

Aprovizacija.

»Samopomoč« v Ljubljani oddaja od ponedeljka, 3. maja 1920 nadalje svojim članom moko po 5 kg na osebo. Vrstni red: od št. 1 dalje po 350 članov na dan. Vrstni red, ki je že določen za ostala živila, ostane nespremenjen. Nanovo se deli tudi zomborski sir, paradižnik, cimet, slanine, čevlje finejšega izdelka in navadne za moške, ženske in otroke. — Moka se oddaja na levi strani glavnega vhoda, čevlji v pisarni. — Člane se opozarja, da oddajo čim prej

sladkorne karte pri »Samopomoči«. Ravno tako se pozivlja vsakega člana iz okrožja ljubljanskega okrajnega glavarstva, ki hoče prejemati sladkor pri »Samopomoči«, naj odda pri tej sladkorne karte, katere je dobil pri okrajnem glavarstvu. Kdor ne odda sladkornih kart, ne dobi sladkorja pri »Samopomoči«. Razdelitev sladkorja se objavi takoj, ko dospe.

Sladkor. Odsek za prehrano objavlja, da se je pošiljatev domačega sladkorja iz Velikega Bečkereka radi železničarske stavke zakasnila in da jo moremo v najboljšem slučaju, če se promet in varnost na železnici takoj vzpostavita, pričakovati šele začetkom prihodnjega maja. Urgence radi odkazila sladkorja so popolnoma brezuspešne in odveč, ker odsek za prehrano ne razpolaga z nobenimi drugimi zalogami. Pri tej priliki odsek za prehrano ponovno opozarja, da je ta sladkor zadnji, ki ga prejmemo do nove kampanje iz domačih tovarnov. Znaprejo bomo izključno navezani le na sladkor, ki ga uvažata prosta trgovina in inozemstva. Pričakuje se sicer večja pošiljave ameriškega sladkorja preko Trsta, ki sta ga kupili tvrdki A. Kršper Coloniale v Ljubljani in Zveza slovenskih trgovcev v Celju. Ta pošiljave se je pa radi prometnih težko na morju in drugih ovir zakasnila, tako, da se ne vé, kdaj bo na razpolago. Vzpričo tega položaja je nujno potrebno, da se trgovci, zadrage in konzumne organizacije same lotijo nakupa v inozemstvu.

Poizvedbe.

Izgubila je ves svoj denar zasebnica Karolina Kočar, stanujoča v Ulici na grad št. 6. Izgubila je denarnico s 160 K in drugo dragocenosti. Pošteni najditelji naj blagovolijo vrniti, ker je revica.

— Nekaj denarja je našel Alojzij Pogacnik. Izgubitelj ga dobi v ponedeljek, dne 3. maja med 9. in 10. pri najditelju na Mikišičevi cesti št. 4 v I. nadstropju.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Kamnosek. Potrebujem strokovno izurjenega kamnoseka kot kompanjona. Kapital nepotreben. Ponudbe z referencami na Jovan Tomič Mitroviča (Srem), 2928

Vdovi brez otrok. ki odstopi pol stavka, novanja mirmemu paru, plačam celo stanovanje in oskrbi s hrano. Ponudbe pod: »Prilika 3010« na upravništvo Slov. Naroda. 3010

Spreten krojaški pomočnik za malo delo se takoj sprejme v službo, hrana v hiši, plača dobro. M. Brankole, krojaški mojster, Semič, Dolenjsko. 3015

Plačilna natakarcica dobra in čedna se sprejme v restavraciji »Amerika« Glinca št. 28. Istotam se sprejme pridna služkinja za vsa dela. 3011

Kolar se išče za mestno pristavo. Hrana in stanovanje v hiši. Zglasi se je: Ljubljana, Cesta na Kodeljevo 8. 2977

Mladega fermača izvrstne pasme prodam po zmerni ceni. Na ogled pri mesarju Krušiču v Zeleni jami št. 147. 2994

Vzgojiteljica se išče k dve ma dečko ma 4 do 5 let. Prednost imajo one, ki igrajo klavir. Ponudbe na Antonija Čuček, vinska trgovina, Ptuj. 2938

Notarski kandidat sprejme v notarsko pisarno v Ljubljani. Ponudbe pod »O. 2922« na upravništvo Slovenskega Naroda. 2922

Upokojen sodni uradnik, izurjen v zemljeknjižnih zadevah, se sprejme za polneve ali ves dan v notarsko pisarno v Ljubljani. Ponudbe pod: »S. 2923« na upravo Slov. Naroda. 2923

Les. Kupim večje količine na vagone. Jelove daske, gradju, late i vapno. Posrednike nagradim. Vladimir Ivkov Szapara (Vojvodina). 2926

Mube
kratkočasne zgodbe, spisal Blaž Pohlin. Najzabavnejše berilo za samske in po ročene! Cena s poštno K 8.50. Na roča se v

Narodni knjigarni
v Ljubljani.

STANA PATERNOST
po kratki toda močni bolezn dne 24. aprila 1920 izdihnila svojo blago dušo.
Priporoča se jo v trajen spomin in molitev.
Senčota, 24. aprila 1920.
Paternost — Slov.

Kompletna spalna soba se takoj prodaja. Naslov pove upravištvo Slov. Naroda. 3037

Sivalni stroj kupim. Naslov pove upravištvo Slovenskega Naroda. 2999

Iščem 2 oglašja z družinami, za trajno delo, plačilo. Ivan Rotar, Ljilja. 2738

lenega, nepokvarjenega, rroda 9000 kg trdka Tršan & Gorjanc v Kranju. Cena po dogovoru. 2932

Portir se sprejme takoj v trajno službo. Prednost imajo dosluženi orožniki. Ponudbe na Dejniško pivovarno v Laškem trgu. 2931

Prvovrsten krompir po K 3.50 za kg oddaja Kmetijska družba v Ljubljani iz skladišča na Turjaškem trgu št. 3, vsakemu v poljubnih množinah. 2946

Mehlovano mesečno sobo s hrano išče gospod za takoj. Plača dobro. Ponudbe pod »Mesečna soba 3039« na upravo Slov. Naroda. 3039

Notarskega kandidata ter stenografsko (tudi začelnico) sprejme takoj pod ugodnimi pogoji notar v lepem obmejnem kraju. Ponudbe pod: »Notarska pisarna 3041« na upravništvo Slov. Naroda. 3041

Prodaja se večja hiša enonadstropna v trgovini in pekarni, stoji poleg velike industrijske tovarne na Kranjskem. Pismeno je interesentom podati naslove na upravo Slov. Naroda pod »Prodaja se večja hiša 3030« 3030

Izobražena gospodična, večša slov., nemškega jezika v govoru in pisavi, išče službe natakarcice v restavraciji, kavarni ali tudi v gostilni. Sprejme tudi službo sobarice v boljšem hotelu. Ponudbe pod: »Tujina 3038« na upravništvo Slov. Naroda. 3038

Prodaja se v Tinjah pri Velikovcu staro šolsko poslopje z vrtom vred. Hiša je pritična in krita z opeko. Družba se vrši 16. maja t. l. ob 3. uri popoldne na licu mesta. Izključna cena je 30.000 K. Pod to ceno se ne prodaja. Poslopje, ki je pod cerkvijo, je posebno pripravno za trgovino. Krajni šolski svet Tinje. 2934

Knjigovedja. Jedno veliko mlinsko poslopje, podružje u Hrvatskoj traži sa nastupom službe za odmah samostalnog knjigovodjia, perfektnog bilancista, vještog hrvatskom ili slovenskom, te po mogućnosti njemačkom jeziku, kao i svim ostalim kontornim poslovima. Plača prema pogodbi. Ponudbe sliati na upravu Sloven. Naroda pod: »Mlin 2944« 2944

Kleparskega vajenca sprejme takoj Franc Betriant, kleparski mojster v Ribnici, Dolenjsko. 3022

120.000 K je na razpolago proti varnosti. Ponudbe pod »Poselilo 120.000, 3020« na upravništvo Slov. Naroda. 3020

Vinske brrame sode tri po 120 hektol, pet po 75 hektol popravila potrebnih proda po 1 K za liter. J. Kravagna, Ptuj. 3028

Banka išče več uradnikov z bančno prakso pod ugodnimi pogoji. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja naj se naslovijo pod »Banka 578, 3028« na upravo Slov. Naroda. 3028

Naprodaj je godbeni avtomat (orchestron Marijeta) Cena po dogovoru. Kie, pove upravništvo Slovenskega Naroda. 3029

Prodaja se lep mlin z modernimi nadzorskimi poslopjem in sadonosnikom v bližini državne ceste in železniške postaje. Pojasnila daje notarska pisarna v Slov. Bistrici. 3049

Kupi se parni stroj, tudi starejši, le-večje ali prevoznog. Ponudbe pod »Parni stroj« na Anončni zavod Drago Besceljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 3034

Po najvišji ceni kupim stare kovine kakor: baker, aluminij, cin in nikel. Ponudbe z množino in ceno pod: poštni predal 15. Celje. 3042

Nov kompletan zobni atelije s 500 rezervnimi zobmi in z vsem materijalom se po ugodni ceni prodaja. Franjo Lippert, Maribor, Tattenbachova 6. 3035

Trži se za jedno veliko mlinsko podružje u Hrvatskoj jedna hrvatskoj i njemačkoj stenografijski te strojeopje podpuno vješta muška ili ženska sila, koja je ujedno i svim kontornim radnjama vješta. Nastup po mogućnosti odmah. Ponudbe pod naznakom plaćevnih zahtjeva uz kratak opis dosadan eg službovanja neka se šalju administraciji Slovenskog Naroda pod: »Sila 2943« 2943

Brez posebnega obvestila.

Mitko Kranjc
Mihaela Kranjc roj. Čurkova
poročena
Vrhnika, dne 2. maja 1920.

Franjo Mlinarčič
kralj, poštar in pesnik
Ela Mlinarčič roj. Gornji
poročena.
Srednja-Brana, v aprilu 1920.

Ribje olje pristno medicinsko nudi Danjaska cesta.

Krojaške pomočnike za veliko delo sprejme takoj. Alojzij Lamber, Sp. Šiška, Ljubljana. 3024

Več tesarjev se sprejme takoj v trajno delo. Anton Steiner, Jeranova ul. 11, Ljubljana. 2773

Iščem zobotehniko-asistenta. Nastop od 1. do 15. maja 1920. Ninko Kadrnka, dentist, Tuzla, Bosna. 2961

Trgovska moč v vseh strokah dobro izvežbana z večletno prakso želi svojo dosedanje službovanje kot poslovođa v trg. z mešanim blagom premeniti in prevzeti kje na deželi podružnico katke veletrgovine Cenj. ponudbe pod »Zaseljiva moč 3029« na uprav. Slov. Naroda. 3029

Slamnike in klobuke vseh vrst sprejema v popravilo Franjo CERAR, tovarna slamnikov v Stobi, pošta Domžale pri Ljubljani.

V Ljubljani se sprejema pri tvrdki Kovačević in Turem, v Prešernovi ulici št. 5, kjer so na razpolago tudi najnovejši vzorci. 1771

Vanilinov
sladkor

prašek za pecivo »Mirodije«: poper, cimet, klinčci, piment, kumena, paprika, odprto in v kartonih à 130 omotičev, čaj v omotih vseh veličin. Cimet italijanski v orig. omotih po 1 kg, specerjsko in kolonijalno blago na veliko. — Kupujem in prodajam vse vrste živil. Zahtevajte in pošljite ponudbe. Gjerdje Vučković Zagreb, Nikoličeva ulica.

Vabilo
na

redni občni zbor Posojilnice v Zagorju ob Savi

registrovane zadrage z neomejeno zavezo ki se bo vršil v soboto, dne 2. maja 1920 ob 18. uri v posojilniških prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa za leto 1919.
4. Volitev načelnika.
5. Volitev nadzorstva.
6. Sestajni sti.

OPOMBA: V slučaju ne-kepno-ti se vrši občni zbor uro poz eje s istim dnevnim redm ne g'če na stavilo dosih zadržnikov.

Načelnstvo.

Mesečno sobo

s posebnim vvhodom, lepo urejeno ter električno razsvetljavo v bližini kolodvora išče soliden gospod za takoj. Plača dobro. Cenjene ponudbe pod »Mesečna soba 2932« na uprav. Slov. Naroda. 2932

Edvard Pohar

tapetnik in preprogar v Lescah št. 46, Gorenjsko, se priporoča za tozadevna popravila in nove naprave po zelo zmernih cenah vsak čas.

Prostevoljna dražba pohištva

se vrši v ponedeljek, dne 3. maja ob 9. uri dopoldne na Sv. Petra cesti 5. pritičje. 3050

Trgovinska hiša

I. a lega, manufaktura, specerija, skladišče, 60 sob, restavracija, 16 kamric, veliko dvorišče, vrt 2.000.000 K. Eleganta vila, garaža, vrt, 500.000. Mlin z lokomotivo na vroči par 40 HP in obratni material. Fin hotel z mebl. sobami 1.000.000. Pisarna za zemljišča »Rapid« Maribor, Gosposka ul. 23. 3043

Dobra samostojna kuharica

z večletno prakso se takoj sprejme proti dobri plači v restavraciji na gl. kolodvoru v Ljubljani.

Ivan Košak

sobni slikar, Bleiweisova c. 15,

se priporoča slav. občinstvu za vsa sobna slikarska dela od preproste do najfinejše izvršitve. Prevzamem tudi delo izven Ljubljane.

Postrežba točna! Solidno delo

Dela tež dan išče ženska.
Spodnja Šiška, Celovška c. 82, na dvorišču. 3000

Anton Černe
gravir
Ljubljana, Brni trg 1

V sredini mesta

Ljubljane na lepem prostoru želi prevzeti solidna trdka v lastnih prostorih zdrav predmet v zastopstvo oziroma komisijsko proti ugodnim pogojem. Ponudbe pod »lepa prilika 2744« na uprav. Slov. Naroda. 2744

Nudim po najnižjih cenah

fino sir (med), sveče št. 20, fino vazelino po 1/2, 1/4, 1/3 in 1 kg, fino, pralno milo podobno »Jelenčkovemu« toaletno milo sortirano, milo za britje, pralni prašek »Kontent« v zav. po 1/4 kg, plavilo, razne testenine v zav. po 1/2 kg.

nadalje
razl. otroške sesalnike (cucilce), sukanec, pravi steni št. 5 in 8, čistilo Jilrijia (krema), krtače za ribanje, žimnate vezalke, biče in bičevnike.

Osvald Dobeic
trgovina na debelo, Ljubljana, Sv. Jakoba trg šte. 9.

Inženier dr. Miroslav Kasal
oblastveno poverjeni stavbni inženjer Ljubljana, Hlilđerjeva ul. 7.

Specialno stavbo podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe. — Izraha — vodnih sil.

Vsakovrstne slamnike,
rartične torbice, predpražnike,
slamnate šolne in druge ple-
tarske izdelke priporoča po
primerni ceni g. trgovcem
Franjo CERAR, tovarna slam-
nikov v Stobu, pošta Domžale
pri Ljubljani.

Sveže kateje se doba pri lpa. Vok,
Ljubljana, Sodna ulica 9. 3001
Pozor! Zabeležite naslov! Pozor!
Kdor želi kupiti prima suha
bukova drva
po nizki ceni, naj jih naroči pri
"CENTRALI DRV" Ahacjeva cesta 10, tramvaj-
ska postaja: Sv. Petra cerkev. Postrežba
točna in kulantna. 1772

Slavnike berava v vseh
mestih in župani-
stih
tovarna **Jan. Reich.**
Suho svinjsko meso
en vagon prve kakovosti, čiste polovice
brez glav in nog proda o postaje Si-
sak št. 10 i drug. Slak, tel. 84.
1549

Klavirje
plantio in harmonije, prodajo in ipe-
soja Albena Brownia, največja zaloga
vseh glasbil, muzikali in strom, Ljubi-
na, Knapov trg 10. 2007
Prva specialna trgovina z
rokavicami in parfumi

Večje število
- raznašalk -
se sprejme takoj
pri upravnistvu „Sloven. Naroda“ v Narodni tiskarni v Ljubljani

gamaše
so najcenejše in najbo-
lje. Lastni izdelek, ve-
lika zaloga v trgovini
Vinko Seljak, Ljubljana.

družabnik
z najmanj K 700.000 za vpostavitve avtogarage, delavnice
in prodajalne. Prostori, vozovi, delavnica in inženirji že nazoči.
Samo resne ponudbe pod: „Autokonjunktura 442“ na Anon-
čno ekspedicijo JADRAN MARIBOR, Gosposka ulica 44. 3040

Kavo, čaj
Cokolate,
Kakao,
Bonbone,
Kavni pridelki,
Mandeljine,
Rozine,
Paradižnike,
Riz,
Slive,
Dišave,
Konjak,
Rum,
Šampanjec,
Nemizna vina,
razpošilja po vsem kraljestvu.
Jos. Fabiani, Ljubljana,
Predmestna ul. 24.

„NADA“
tvornica dvopeka
Neumann i. dr. Zagreb.
Proizvaja:
Kekse, biskvit, dvopek i razno
pecivo za čaj. Zastopnik za
Kranjsko
L. Ježek
Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. 900

SEVER
Zaloga
POMIŠKA
Papirniška
delavnica

O. Bračko, Ljubljana,
Dunjska cesta št. 12.

Takoj se prodaja
kompletna pivovarniška naprava za 60 hl, avstrijski liv, in sicer
kompletna varilnica, kletarstvo, sladarnica ter še 19 kipelnih kadi
in 50, hrannih sodov. Prvovrstni izdelek, kakor novo. Vprašanja na
Oberingenieur WILHELM PULLER,
SALZBURG, Reichenhallerstrasse 5.

Razglas.
Dne 5. maja se bo vršila
prostovoljna javna dražba
različnih voz na dvorišču g. Predoviča nasproti klavnice.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani
Klasična
izdeluje vse vrste klišeev po
slikah, perorijah, risbah, rokopi-
sah in fotografijah za eno in več-
barvni tisk. Dobavlja klišee za
vsakojaki tisk od preproste do
najfinejši izvršbe. Raster za čas-
opise, revije in reprodukcije
umet. slik, eno ali večbarvnih.
Edino podjetje te vrste v Sloveniji.

Ključavničarji
Železostrovarji
Mizarji
Livarji
se sprejmejo. Plačamo na uro do K 9-50 po sposobnosti in
marljivosti. V akordu je zaslužek do 35% večji. Reflektiramo sa-
mo na popolno večje in marljive delavce. „Smov“ tvornica
strojov, Bjelevar.

ZENSKO ZDRAVILISCE
TOPLICE DOBRNA PRI CELJU
Nadomestuje v polnem obsegu Františkove lazne (Franzensbad).
Izredni uspehi pri ženskih in živčnih boleznih, boleznih ara,
ledic, slabokrvnosti, revmatizmu, protinu in vseh pojavih oslabelosti.
Termalne naravne oglikove kopeli, termalna pitna voda. Železnati vre-
lec, masaža, električne, solne in zračne kopeli, ter kopeli v vročem zraku.
Krasen park. — Smrekovi gozdovi. — Divni izleti.
Nikdar megleno! — Vojaška zdraviliška godba. — Sezija: maj-oktober.
Prospekti zastoni pri upravi kopališča.

Bez konkurencije! **Bez konkurencije!**
JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJA PAPIRA
TELEF. BR. 6-38 **GUSTAV SELIGMANN** TELEF. BR. 6-38
Brzjavica: „Lip“ Nikoličeva 3. **ZAGREB** Nikoličeva ul. 3.
Naravnost dobava in bogata skladnja: raznih vrst papirja kuhar: tiskovnega, pisalnega,
konceptnega, dokumentnega, konceptnega belga itd. papirnatih prtov, papirja za police
(stelaže) trgovskih in kanc. omotov, map, kešet in ostalega v to stroko spada-
jočega blaga.

Pohišstvo
Spalne, jedilne, in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, mo-
droci, otomane, spaln in dekoracijski divani, postelje, omare, mize
in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki
ter vse vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohištva v vsa-
kem slogu od proste do najfinejši izvršbe po jako nizkih cenah
pri prvički za pohištvo **KAREL PREIS, Maribor, Stolni trg 6.**
Svobodni ogled! 1118 **Comikli restorani!**

Pnevmatike
in zračnice v vseh dimenzijah v zalogi.
„PROMET“
tehnično industrijsko podjetje družba z omeji. zavezo
Automobilno odeljenje
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 4.

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,
Zidovska ul. 3, **Ovovski trg 1.**
Priporočam veliko izbiro najnovejših modelov, svilenih
klobukov, čepic in slavnikev za dame in deklice.
Popravila točno in
cenno. **Žalni klobuki vedno v
zalogi.**

SODI
za vino, rakijo, olje, med mast in petrolej, a osobi-
to izdelujem sode za transportiranje piva kakor
tudi za hrambo, vse solidna izdelava iz prvovrstne
slavonske hrastovine, nadelje sodarski material za
sode vedno na zalogi, na malo in veliko. Tvornica
sodov
Antun Novosel
Osijek I., Vinkovačka c. 1. Tel. 5-66.

Centralna banka d. d. u Krapini.
Osnova
za povišenje dioničke glavnice.

Redovita glavna skupščina dioničara Centralne banke d.
d. u Krapini, obdržana dne 14. travnja 1920. zaključila je:
Povišenje dioničke glavnice od 15.000.000 K na 50.000.000
kruna.
Izdanjem od 350.000 komada novih dionica po 100 K no-
minalne vrednosti i povjerila ravnateljstvu, da to povišenje
provede.
Na temelju tog zaključka izlažemo na javnu supskripciju:
350.000 dionica po 100 K nominalne vrednosti. —
Za upisivanje ustanovljeni su sljedeći uvjeti:
1. Nove dionice koje glase na fonosioca, učestvuju na po-
sirovnim uspjehu od 1. srpnja 1920. te su prama tome providje-
ne kuponom sa pravom na polugodišnju dividendu za godinu
1920.
2. Rok supskripcije počima 20. travnja te traje za dioni-
čare do 10. svibnja 1920., a za nedioničare do 15. svibnja 1920.
— Dioničari, koji do 10. svibnja 1920. ne izvrše svoje pravo
opcije, gube to pravo.
3. Starim dioničarima prepušta se pravo prvenstva na
150.000 komada dionica na način, da na svaku staru dionicu
mogu upisati (optirati) jednu novu dionicu i to uz tečaj od
180 K po komadu.
4. Ostalih 200.000 dionica kao i eventualne po dioničarima
neopurane dionice mogu upisivati i nedioničari uz tečaj od
250 K po komadu.
5. Kod supskripcije imade se odmah potpun iznos optira-
nih odnosno upisanih dionica na jedanput u gotovom položiti.
6. O uplaćenim iznosima izdat će se blagajničke potvrde.
na temelju kojih će se izručiti medjutomnice vrhu dodijeljenih
komada, dok će se medjutomnice izmjeniti originalnim dioni-
cama, kad iz tiska izadju, i to u pojedinim komadima ili slo-
žnim komadima po 5, 10, i 50 dionica.
7. Posljednici starih dionica, koji u smislu točke treće ove
osnove žele izvršiti pravo opcije, imadu prigodom supskripcije
predložiti svoje stare dionice odnosno medjutomnice, koje će
im se nakom provedene opcije sa blagajničkom potvrdom na
njihov trošak povratiti.
8. Ravnateljstvo pridržaje si pravo repartitije (podjelbe)
upisanih i uplaćenih dionica giasom točke četvrte ovog poziva
— Uplate za nedodijeljene dionice, povratit će se upisateljima
do 30. svibnja o. g. bez kamata i to na blagajni zavoda, gdje je
uplata naličijela.
9. Uplaćeni višak nad nominalom privesti će se po odbitku
troškova emisije pričuvnoj zakladi.
10. Eventualne neoptirane odnosno neupisane dionice pre-
uzima postojeći sindikat, koji zajamčuje uspjeh emisije.
11. Kao potpisna i uplatna mjesta označuju se:
a) Centralna banka d. d. Krapina te njezine podružnice u
Varaždinu, Pregradu, Ivanicu, Klanjcu i Stubici.
b) Brodska hrvatska oskomptna i mjenjačka banka u Za-
grebu te njezine podružnice u Brodu, Osijeku, i Djakovu.
c) Francusko-Srpska banka podružnica u Zagrebu.
d) Prva poštanska štedionica u Pečetu i
f) Mariborska oskomptna banka u Mariboru.
U Krapini, dne 15. travnja 1920.
Ravnateljstvo Centralne banke d. d. u Krapini.

Novi tečajji za slovensko stenografiju, nemško steno-
grafiju, strojepisje, slovensko korespondenco, nemško
korespondenco, računstvo, slovensko knjigovodstvo,
nemško knjigovodstvo, slovensčino za začetnike, hrva-
ščino, nemščino za začetnike, lepopisje in drilico
se začnejo dne 3. majnika 1920.
Zasebni učni zavod Legat v Mariboru,
Vetrinjska ulica 17, I. nadst. Obširni prospekt bes-
plačno, telefon št. 34 VIII.

Boraks krystaliziran
la. angleški
— oddaja na vagone —
M. Lissauer & Cie. Wien I., Weihburggasse 9.
Brzjavica: OXTD. 3042

Prva znojemska-tesoviška
tvornica kumaričnih konzerv v Znojmu
išče skladišče
če mogoče v Ljubljani ali okolici. Dobra pitna voda
pogoj ter če mogoče kanalizirano ter železniški tir do
hiše. Dopisi na zastopnika **C. L. Wondra v Ljub-**
ljani, Pred igriščem 3, I. nadst. Tam se
tudi najugodnejše kupujejo steklenice za kumarice
in embalaža.

Hočete obdržati svojo lepoto?
Hočete imeti kakor baržun mehko kožo?
Hočete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?
Uporabljajte Fellerjev pravi krem, ki vam obdržuje pomladni obli-
ceni. Kožni kremi, ki jih prodajo v trgovinah, so za 10 K. Fellerjev krem
za 10 K. Fellerjev krem za 10 K. Fellerjev krem za 10 K. Fellerjev krem za 10 K.
Hočete imeti lepe, zdrave lase? Fellerjev krem
za lase, ki jih prodajo v trgovinah, so za 10 K. Fellerjev krem za 10 K. Fellerjev krem za 10 K.
Mučijo vas kurja ocesa? Fellerjev krem
za kurja ocesa, ki jih prodajo v trgovinah, so za 10 K. Fellerjev krem za 10 K. Fellerjev krem za 10 K.
Zelite se kati? Fellerjev krem
za kati, ki jih prodajo v trgovinah, so za 10 K. Fellerjev krem za 10 K. Fellerjev krem za 10 K.
EUGEN V. FELLER
Hrvatska
Stubica Donja, Bistray št. 238.

Glavnica:
200.000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Rezerva: okrog
150.000.000 kron.

Prešernova ulica št. 80, v lastnem poslopiju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in ohranjanje depozitov z vestno revizijo izločenih efektov; samostojna (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in prodajni vsake vrste; inkaso in ohranjanje menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovanja kreditna planja; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun i. t. d.

Prodajam vagon
**lanenega
semena,**
kupujem zaičje kože
Gjorgje Grujić
Beograd Mileta ul. 15.

„BALKAN“

Trgovska špedicijska in komisijska delniška družba. — Brzojavni naslov: „Balkansped“
TRST, tel. int. 20—30 Ljubljana, tel. int. 305 MARIBOR, tel. int. 375 EKSPEDITURA WIEN, Opernring 21.
Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. Skladišče spojeno s tirov južne železnice. — Ljubljanske javno skladišče.
Spedicija - Import - Eksport - Komisija.

Miti - podgane stenice - ščurki

in vsa zalega mora poginuti ako upotrebito moja najbolj iskrena in posodi hvaljena sredstva kakor: proti poškim mitim 8 K, za podgane in mihi stane 8 K; za ščurke 10 K; posebna močna tinktura za stenice 17 K; uničevalec moljev 6 K; prašek proti mrčesom 6 K; mazilo proti ušcem pri ljudeh 4-8 K; mazilo za uši pri živini 4 K; prašek za uši v obleki in perilu 6 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) 8 K. Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jankar, Zagreb 10., Petrinjska ulica 3.

Radiotermalno kopališče Toplice pri Novem mestu.

Otvoritev sezone 1. majnika.

Zahlevajte prospekte!

3021

Prodaja se:

enonadstropna krasna **vila** v sredini mesta Maribor (K 750.000) 18.000 m² stavbnih prostorov v Mariboru a K 35.—. Vprašanja na:

Zemljiščno posredovalnico

K. Troha, Maribor, Slovenska ulica št. 2.

Št. 237.

294

Razglas.

Proda se enonadstropna hiša z vrtom in ledenico tik pred kolodvorom Dravograd-Meža. Lokali so pripravljeni za vsako obrt.

Prodajna cena 300.000 kron.

Reflektanti naj pošljejo v zapečatenem pismu ponudbe do 10. maja 1920, na trško občino Dravograd, toda ne pod prodajno ceno. Pri sklepu pogodbe se mora položiti najmanj 150.000 K, drugo se izplača po dogovoru.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno **dr. Flescha originalno Skaboformovo mazilo.**

Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano in okolico

Rihard Sušnik

„pri Zlatem jelonu“ IV. Marijin trg.

Na novo otvorena restavracija

BELLEVUE.

Slavnemu občinstvu vjudno naznanjam, da se 2. majnika t. l. nanovo otvori restavracija

„Bellevue.“

Postregel bom vsak čas z gorkimi in mrzlimi jedli, s pristnimi vini in z najboljšim pivom. Zagotavljam točno in ceno po potrebi se priporočam

Z odličnim spoštovanjem

R. Benedetič.

Proti:

sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledvi, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, želodčnemu kamenu, hemeroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljšo sredstvo naravnega zdravilna mineralna voda „rogaška slatina“.

Rogaška slatina

največje in najmodernejše zdravilišče v Jugoslaviji, hidrotarapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli s ogljikovo kislim, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom.

Vojaška godba (42 mož med njimi absolvirani konservatoristi). Za vsakovrstne zabave je preskrbljeno kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd. — Sezonsko od 1. maja do 15. oktobra 1920.)

RAVNATELSTVO.

Tovarna Barva vsakovrstno - - blago.

Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.
Podružnica: Selenburgova ul. 3

Podružnice

Maribor Novomesto Kočevje
Gorpeška ul. 38. Glavni trg št. 30.

Pnevmatike Na debelo! za avto in kolesa Gumijevi trakovi M. Kuštrin

za trte Ljubljana,

Vsakovrstne žice Dunajska cesta št. 20.
za električne napeljave.

Mestni stavbenik

Jaroslav Breuer

tehnična pisarna in stavbeno podjetje
Ljubljana, Vojaška ulica 16a (na Friškovecu)

Brzojav: Breuerstavba. Telefon kila 447

izvršuje vse nad in podtalne stavbe, kakor hiše vseh vrst, industrijske stavbe, železnice, ceste, železobetonске mostove, elektrarne ter izdeluje vse v to stroko spadajoče načrte.

POZOR! Specijalne stavbe po njegovem patentu iz vollega zidovja 66%, prihranka danes najdražjega stavbenega materiala, to je opeke. Gradnja je v dveh mesecih po pričetku popolnoma suha in torej uporabna.

1425

Naznanilo.

Jadranska zavarovalna družba v Ljubljani

Ustanovljena leta 1838.

(Riunione Adriatica)

Ustanovljena leta 1838.

se je preselila s Krekovega trga (Mahrova hiša) na

Mestni trg št. 14,

Pod Trančo št. 2.

Sprejema:

V življenjskem oddelku:

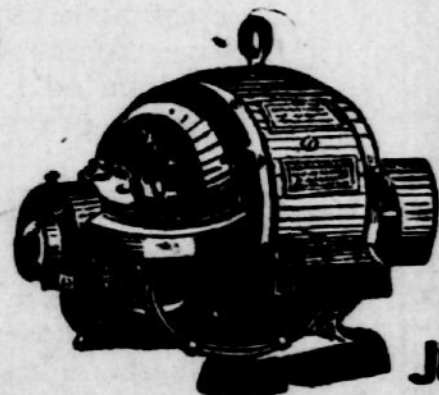
Zavarovanja na doživetje in smrt v raznih sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna zavarovanja, vse pod najugodnejšimi pogoji.

Oddelek proti vplomu, tatvini in ropu. Oddelek za transportno zavarovanje po železnici, za rop, tatvino v tu- in inozemstvu. — Oddelek za zavarovanje zrcalnih in steklenih šip v izložbah proti polomu in z demonstracijsko riziko. — Oddelek za nezgodno zavarovanje: za slučaj smrti, za trajno invalidnost in začasno invalidnost.

V požarnem oddelku:

Zavarovanja tovarn, velikih podjetij po ognju, streli in po eksploziji sostilnega plina, ter vse premakljive in nepremakljive predmete.

Nudimo tudi druge vrste zavarovanja.

JTES

JUGOSLAVENSKA

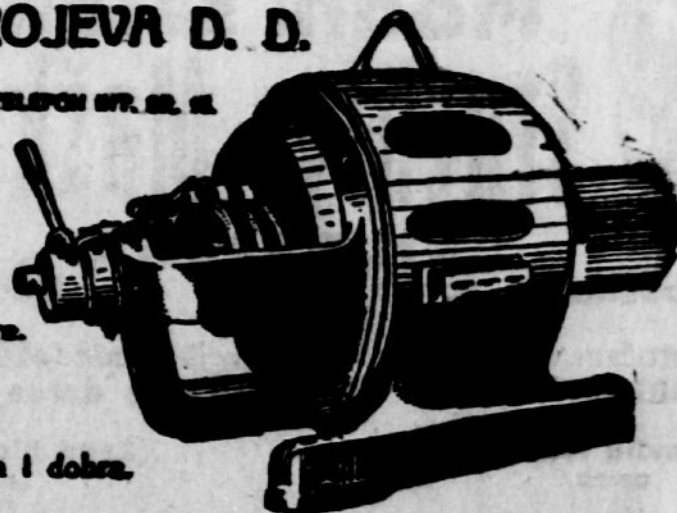
TVORNIKA ELEKTRIČNIH STROJEVA D. D.

SEKOPNI: JTES KARLOVAC KARLOVAC TELEFON 877. 88. 89.

PRIMA NA POPRAVAK vsake vrste stroja, električne strojeve napelavitelje i jačine.

GRADI elektromotore, dinamo-strojeve i transformatore.

PROJEKTUJE I IZVADJA električne centrale za gradove, sela i dobra.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica 30.000.000 — kron.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond 20.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

☛ Sprejema ☛

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE